

v:n 1946 talousarvioon kauppaan tarvittavan määrärahan, 908 250 mk, oikeuttaen teknillisten laitosten hallituksen käyttämään määrärahan jo kertomusvuonna. Samoin valtuusto päätti ¹⁾ hyväksyä Herttonaisten sähkösuuskunnan tarjouksen myydä kaupungille omistamansa sähkölaitteet ja merkitä v:n 1946 talousarvioon kauppahinnan suorittamista varten tarvittavan määrärahan, 75 000 mk, oikeuttaen teknillisten laitosten käyttämään määrärahan jo kertomusvuonna.

Sähkölaitos oli käynyt neuvotteluja myös Malmin sähkölaitos oy:n kanssa, joiden perusteella oli laadittu ehdotus kaupungin ja Malmin sähkölaitos oy:n väliseksi toimilupasopimukseksi sähköenergian jakelusta Helsingin kaupungin alueella, jonka valtuusto hyväksyi ²⁾.

Liikennelaitos. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hyväksyä liikennelaitoksen lautakunnan ehdottamat seuraavat periaatteet alueliitoksen jälkeistä hinnoittelua koskevan suunnitelman pohjaksi:

siirtolippuja ei toistaiseksi eikä ennenkuin vaunutilanne huomattavasti paranee ole otettava käytäntöön nykyistä laajemmalti;

kuukausilippuja on toistaiseksi myytävä ainoastaan samassa laajuudessa kuin tähänkin saakka;

koko uudella kaupunkialueella on tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen otettava raitiotie-liikenteessä käytäntöön yhtenäiset ajomaksut; sekä

omnibusliikenteessä on perittävä maksut eri hinnoittelun mukaan.

2. Rahatointa koskevat asiat

Kaupungin v:n 1944 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin v:n 1944 tilinpäätöksen valmistuttua merkittiin ⁴⁾ tiedoksi seuraava mainitun vuoden tulos:

Menosäästöt	mk 130 586 815: 23	
Ylitulot	» 120 535 372: 23	
Tulot talousarvion ulkopuolella	» 6 916 907: 91	mk 258 039 095: 37
Menolitykset	» 73 541 371: 60	
Tulovajaukset	» 38 043 329: 98	
Menot talousarvion ulkopuolella	» 105 419: 60	» 111 690 121: 18
Ylijäämä		mk 146 348 974: 19

Varat nousivat 1 692 118 392: 45 mk:aan ja velat 1 499 241 763: 92 mk:aan, jolloin rahoitussäästökseksi jäi 192 876 628: 53 mk.

Lisäksi merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitukset, että kaupungin käyttö-rahaston pääoma, jolle ei lasketa korkoa, oli mainitun vuoden lopussa 100 000 000 mk ja verotasausrahaston pääoma kertyneine korkoineen 67 825 808: 35 mk sekä että kertomusvuoden talousarviossa oli käytetty edellisten vuosien ylijäämää 117 000 000 mk.

Tilapäishuotto. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että kertomusvuoden talousarvion pääluokan Korot ja lainakustannukset lukuun Tilapäisluoton korot merkitystä määrärahasta enintään 2 500 000 mk siirretään v:een 1946.

Obligatiolainan ottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ kaksi vuotta pitemmin maksuajoin ja enintään 15 vuoden kuoletusajoin ottaa 150 000 000 mk:n suuruisen 5½ %:n obligatiolainan. Lainasta käytettäisiin satamatoihin 63 000 000 mk, teknillisiin laitoksiin 49 000 000 mk, asuntotuotannon edistämiseen 26 000 000 mk ja Helsingin makasiini oy:n osakkeiden ostoon 12 000 000 mk. Kaupunginhallitus valtuutettiin päättämään muut lainaehdot ja päätös julistettiin kiireellisenä täytäntöönpantavaksi. Sisäasiainministeriö vahvisti ⁷⁾ marraskuun 20 p:nä valtuuston päätöksen.

V:n 1943 obligatiolainan käyttösuunnitelman muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ hyväksyä sellaisen muutoksen kaupungin v:n 1943 obligatiolainan käyttösuun-

¹⁾ Kvsto 27 p. marrask. 701 §. — ²⁾ S:n 19 p. jouluk. 760 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 272. — ³⁾ Kvsto 13 p. kesäk. 387 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. huhtik. 209 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. marrask. 707 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. lokak. 666 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. jouluk. 734 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. tammik. 27 §.

nitelmaan, että sanotusta lainasta kiinteistöostoihin, satamatöiden jatkamiseen ja teknillisten laitosten uudistoihin varatuissa varoissa syntynyt säästö, yhteensä 16 535 000 mk sekä pääoma-alennuksiin ja vastedes määrättäviin tarkoituksiin varatuista varoista 8 065 000 mk eli yhteensä 24 600 000 mk saadaan käyttää siten että, satamahinaaja-jäänsärkijän hankintaan käytetään 5 600 000 mk ja puutalojen hankintaan 19 000 000 mk. Sisäasiainministeriö vahvisti ¹⁾ huhtikuun 3 p:nä valtuuston päätöksen.

Helsingin makasiini oy:n lainan siirtäminen kaupungille. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että Helsingin makasiini oy:n kansaneläkelaitokselta toukokuun 5 p:nä 1939 tehdyllä lainasopimuksella ottama 10 000 000 mk:n suuruisen 5 %:n obligatiolaina siirretään kaupungin nimiin. Sisäasiainministeriö vahvisti ³⁾ kesäkuun 26 p:nä valtuuston päätöksen.

Maunulan pienasunnot oy:n ja Maunulan kansanasunnot oy:n perustaminen. Oulunkylän länsiosaan tulevan asuntoalueen rakennussuunnitelman tultua vahvistetuksi ⁴⁾ kiinteistölautakunta oli esittänyt kaupunginhallitukselle ohjelman alueen rakentamiseksi, jossa huomautettiin, että puheena olevan uuden asuntoalueen järjestämiseen oli ryhdytty, jotta kaupungilla olisi mahdollisuus edistää nykytilanteen vaatimaa rakennustoimintaa asutopulan poistamiseksi. Alue oli pyritty järjestämään sellaiseksi, että sinne voitaisiin sijoittaa mahdollisimman halpoja asuntoja, jolloin lähimpänä esikuvana oli pidetty Käpylässä noudatettua rakennustapaa. Kiinteistölautakunnan esityksen johdosta kaupunginhallitus oli asettanut ⁵⁾ asian edelleen kehittämistä varten toimikunnan, joka nyttemmin oli saanut valmiiksi ehdotuksensa niistä toimenpiteistä, jotka olivat tarpeelliset rakennustoiminnan alullepanemiseksi. Mietinnössään toimikunta mainitsi mm., että puheena oleva alue oli suunniteltu rakennettavaksi kahdessa osassa siten, että rakennustoiminta alueen pohjoisosassa pantaisiin alulle jo kertomusvuonna, ja eteläosassa v. 1946, jolloin siis nyt lähinnä tulisi kysymyksen Maunulan pohjoisosa. Suunnitelman mukaan tulisi tälle alueelle rakennettavaksi 115 taloa, joissa olisi 824 asuntoa ja 1 884 huonetta. Päähuomio oli kiinnitetty vuokra-asuntojen aikaansaamiseen ja tällöin lähinnä siihen, että kaupunki voi valtion varoista saada lainoja luovutettavaksi edelleen määrätynluontoisille yleishyödyllisille yhtymille. Koska ei kuitenkaan olisi luultavaa, että yksityisellä taholla olisi harrastusta pääoman sijoittamiseen tämäntapaisen yhtiön osakeisiin, olisi yhtiön perustaminen otettava kaupungin tehtäväksi. Siihen katsoen, että kaupunkia varten tuskin voitaisiin saada niin paljon pienasuntolainaa, että koko se asutommäärä, mikä kyseisellä alueella olisi järjestettävä vuokra-asunnoiksi, voitaisiin tätä tietä rahoittaa, olisi tarpeellista perustaa toinenkin yleishyödyllinen yhtymä, joka oli vapaa pienasuntolainoja saavia yhtiöitä sitovista ehdoista ja oli toimikunta tällöin lähimpänä esikuvana maininnut kaupungin perustaman Helsingin kansanasunnot oy:n. Kiinteistölautakunnan asetuttua puoltamaan toimikunnan laatiman suunnitelman hyväksymistä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾:

perustaa Maunulan pienasunnot oy. — Månsas småbostäder ab. nimisen yhtiön ja merkitä yhtiön osakepääoman, 3 800 000 mk, oikeuttaen kaupunginhallituksen siirtämään 2 osaketta muodollisesti kahdelle henkilölle tai yhtymälle;

anoa ja ottaa sosiaaliministeriöltä edellä mainitulle yhtiölle edelleen myönnettäväksi 46 620 600 mk:n suuruisen pienasuntolainan;

luovuttaa mainitulle yhtiölle korttelit n:o 221, 222 ja 273 Maunulan alueelta vuokraa vastaan, joka on muodollinen ja 1 000 mk:n suuruisen niin kauan kuin yhtiöllä on valtion pienasuntolaina;

perustaa Maunulan kansanasunnot oy. — Månsas folkbostäder ab. nimisen yhtiön ja merkitä yhtiön 10 500 000 mk:n osakepääomasta osakkeita 10 000 000 mk:n arvosta;

myöntää edellisessä kohdassa mainitulle yhtiölle toissijaisena lainana 20 600 000 mk 5 ½ %:n korolla ja 25 vuoden takaisinmaksuajoin oikeuttaen kaupunginhallituksen lopullisesti vahvistamaan kuoletustavan;

osoittaa edellisissä kohdissa mainitut varat tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan lukuun Talorakennukset sisältyvästä määräraahasta Asuntojen rakentaminen, kaupunginvaltuuston käytettäväksi;

alistaa päätöksen pienasuntolainan ottamisesta Maunulan pienasunnot oy — Månsas småbostäder ab:tä varten valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi; sekä

¹⁾ Kvsto 2 p. toukok. 253 §. — ²⁾ S:n 2 p. toukok. 276 §. — ³⁾ S:n 29 p. elok. 461 §. — ⁴⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 85. — ⁵⁾ S:n s. 142. — ⁶⁾ Kvsto 23 p. toukok. 336 §.

oikeuttaa kaupunginhallituksen ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin yllä mainittujen päätösten toteuttamiseksi ja nimeämään henkilöt perustettavien yhtiöiden johtokuntiin.

Sittenmin merkittiin ¹⁾ tiedoksi sisäasiainministeriön heinäkuun 3 p:nä vahvistaneen valtuuston yllä mainitun päätöksen pienasuntolainan ottamisesta.

Pienasuntolainat. Nojautuen pienasuntolainoista joulukuun 15 p:nä 1944 annettuun lakiin ²⁾, jonka mukaan kunnille voidaan myöntää halpakorkoisia kuoetuslainoja sodan aiheuttaman asuntopulan helpottamiseksi asutuskeskuksiin rakennettavia pienasuntoja varten, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ anoa sosiaaliministeriöltä 23 500 000 mk:n suuruista pienasuntolainaa Toukolaan ja Kumpulaan perustettavia ⁴⁾ pikataloalueita varten. Sisäasiainministeriö vahvisti ¹⁾ kesäkuun 26 p:nä valtuuston päätöksen ja sosiaaliministeriö ilmoitti ⁵⁾ heinäkuun 3 p:nä myöntäneensä mainittua tarkoitusta varten 23 492 000 mk.

Samoin valtuusto päätti ⁶⁾ anoa sosiaaliministeriöltä 10 205 000 mk:n suuruista pienasuntolainaa Kymen- ja Limingantien varrelle Kumpulaan rakennettaviksi päätettyjä ⁷⁾ kunnallisia asuinrakennuksia varten. Sosiaaliministeriö ilmoitti ⁸⁾ myöntyneensä anomukseen kirjelmässään heinäkuun 11 p:ltä mainituin ehdoin ja sisäasiainministeriö vahvisti ⁸⁾ valtuuston päätöksen elokuun 23 p:nä.

Perheenasuntolainan anominen. Perheenasuntolainoista ja perheenasuntotakuista sekä perheenasuntoavustuksista joulukuun 19 p:nä 1940 annettuun lakiin ⁹⁾ viitaten ja katsoen siihen, että sosiaaliministeriö oli joulukuun 27 p:nä 1944 hyväksynyt Helsingin perheasunnot oy:n sellaiseksi yleishyödylliseksi yhtymäksi, jonka rakennettavaksi suunnittelema perheasuntotalo varten voidaan myöntää perheasuntolainoja, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ anoa valtion varoista 17 320 000 mk:n suuruista kuoetuslainaa välitettäväksi Helsingin perheasunnot oy:lle valtuuttaen kaupunginhallituksen ryhtymään kaikkiin asian vaatimiin toimenpiteisiin. Sisäasiainministeriö vahvisti ¹⁾ valtuuston päätöksen heinäkuun 3 p:nä. Sittenmin merkittiin ¹¹⁾ tiedoksi sosiaaliministeriön ilmoitus, että valtiokonttorin lisätty johtokunta oli myöntänyt kyseisen lainan elokuun 1 p:nä.

Lainan myöntäminen Oy. Mankala ab:lle. Mankalan voimalaitoksen rakennustöiden ensi vaiheen rahoittamista silmälläpitäen kaupunginvaltuusto päätti ¹²⁾ myöntää Oy. Mankala ab:lle 15 000 000 mk:n suuruisen luoton yhden kuukauden irtisanomisajoin sekä ehdoin, että lainan ottaja suorittaa sanotulle määrälle saman koron, minkä liikepankit kulloinkin suorittavat shekkitileillä oleville varoille.

Lainan myöntäminen Helsingin sokeaintalo-säätiölle. Valtuusto päätti ¹³⁾ merkitä v:n 1946 talousarvioon 500 000 mk:n suuruisen määrärahan lainan myöntämistä varten Helsingin sokeaintalo-säätiölle ehdoin, että laina on koroton ja irtisanomaton niin kauan kun säätiö käyttää Pengerkadun taloa n:o 11 pääasiassa sokeiden hyväksi.

Kiinnityksen myöntäminen eräaseen kaupungin omistamaan tilaan. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁴⁾, että M. 55 Sandtag nimiseen tilaan RN 7¹⁵⁶ Helsingin pitäjän Malmin kylässä saatiin vahvistaa kiinnitys 300 000 mk:n suuruisen haltijavelkakirjan maksamisen vakuudeksi.

Osuuskunta Turvetuote nimisen yhtymän lainan takaaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁵⁾ mennä omavelkaiseen takaukseen Oy. Pohjoismaiden yhdyspankin Osuuskunta Turvetuotteelle myönnettävästä 25 000 000 mk:n suuruisesta lainasta ehdoin, että Osuuskunta Turvetuote sitoutuu luovuttamaan Helsingin kaupungille osuuskunnan Sippolan pitäjässä sijaitsevan Harjusuon turvetuotantolaitoksen koko vuosituotannon niin kauan kuin kaupunki sen tarvitsee, arviolta n. 15 000 tonnia polttoturvetta vuodessa, sekä että osuuskunta ryhtyy viipymättä rakentamaan uutta turvetuotantolaitosta, jonka koko vuosituotanto, 10 000—15 000 tonnia, mikäli Helsingin kaupunki sitä haluaa, luovutetaan kaupungin käyttöön. Sisäasiainministeriö vahvisti ¹⁶⁾ maaliskuun 26 p:nä valtuuston päätöksen.

¹⁾ Kvsto 29 p. elok. 461 §. — ²⁾ Ks. v:n 1944 Kunnall. asetuskok. s. 235. — ³⁾ Kvsto 2 p. toukok. 292 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1943 kert. I osan s. 51. — ⁵⁾ Kvsto 29 p. elok. 462 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. kesäk. 428 §. — ⁷⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 82. — ⁸⁾ Kvsto 19 p. syysk. 529 §. — ⁹⁾ V:n 1940 Kunnall. asetuskok. s. 124. — ¹⁰⁾ Kvsto 23 p. toukok. 331 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. elok. 463 §. — ¹²⁾ S:n 29 p. elok. 483 §. — ¹³⁾ S:n 23 p. toukok. 332 §. — ¹⁴⁾ S:n 19 p. jouluk. 755 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. helmik. 58 §. — ¹⁶⁾ S:n 2 p. toukok. 252 §.

Uimahalli oy:lle myönnetyn lainan lainaehdojen muuttaminen. Uimahalli oy:lle myönnetyn lainan ¹⁾ lainaehdoja muutettiin ²⁾ tammikuun 1 p:stä 1946 lukien siten, että vuotuismaksu korotettiin 200 000 mk:aan, mistä 3 ½ % laskettiin koroksi maksamattomalle lainapääomalle ja loput kuoletuksiksi ja tuli lainanottajan sitoutua luovuttamaan kaupungille 25 000 uimakylpyä 8 mk:n maksusta kultakin.

Suomen krematorioyhdistyksen lainaehdojen väliaikainen muuttaminen. Kaupunginvaltuusto vapautti ³⁾ Suomen krematorioyhdistyksen suorittamasta korkoa sille myönnetystä 1 000 000 mk:n lainasta v:ltä 1946—50.

Verovelvollisen henkilön tulosta verotettaessa laskettavat vähennykset vahvistettiin ⁴⁾.

V:n 1946 talousarvio. Edellytykset v:n 1946 talousarvioehdotuksen tarpeellisten määrärahojen oikealle arvioimiselle olivat kovin heikot taloudellisten olojen vakiintumattomuuden ja rahanarvon jatkuvan horjuvaisuuden takia. Määrähoja täytyi miltei kauttaaltaan entisestään huomattavasti korottaa ja sittenkin oli hyvin todennäköistä niiden riittämättömyys, jos rahanarvon aleneminen edelleen jatkui. Uuden huomattavan tekijän kaupungin taloudessa aiheuttivat myöskin v:n 1946 vaihteessa suoritettavat alueliitokset, joista johtuvat menot, kokemuksen näin alkuvaiheessa vielä puuttuessa, tuskin olivat tarkalleen arvioitavissa. Eri pääluokkien kohdalla esiintyvät alueliitoksen aiheuttamat suoranaiset menot arvioitiin yhteensä 109 123 172 mk:ksi, ja ne vaikuttivat korottavasti usean hallintohaaran vakinaisiinkin menoihin.

V:n 1946 talousarvioehdotuksessa menojen ja tulojen tasapainoon saattamista vaikeutti osaltaan myöskin se, että aikana, jolloin rahanarvo horjui, julkisenkin talouden menot nousivat nopeammin kuin sen tulot. Tulojen kasvu oli useinkin huomattavissa vasta vuosien kuluttua joko veroäyrien lisääntymisenä tai suoranaisina tuloina. Lisäksi kuluvalta vuodelta ei syntynyt säästöä, jota olisi voitu käyttää v:n 1946 menojen rahoittamiseen, vaan päinvastoin oli otettava huomioon vaje, joka oli ensi vuoden tuloilla peitettävä. Näissä olosuhteissa täytyi turvautua myöskin entistä enemmän lainavaroihin, joita talousarvioehdotuksen mukaan ehdotettiin käytettäväksi 301 188 000 mk eli 190 887 750 mk enemmän kuin kertomusvuonna.

Kertomusvuoden talousarvioon verraten menojen loppusumma osoitti 1 961 300 000 mk:n nettolisäystä. Tulosaännössä lisäykset olivat yhteensä 2 084 600 000 mk ja vähennykset 123 300 000 mk. Lisäykset kohdistuivat pääasiallisesti teknillisiin laitoksiin ja liikennelaitokseen, joiden osuus menoista oli 34,7 %. Tällöin otettiin huomioon teknillisten laitosten ja liikennelaitoksen bruttomenot ja -tulot. Verotuksella koottava määrä oli 1 450 869 464 mk eli 678 686 898 mk suurempi kuin kertomusvuoden lopullisessa talousarviossa. Kaikista talousarvioehdotukseen merkityistä tuloista verotulot olivat 38,6 %, kertomusvuoden vastaava prosenttiluku oli 42,5. Teknillisten laitosten ja liikennelaitoksen osuus tuloista oli 36,6 %.

Käsiteltyään ⁵⁾ kaupunginhallituksen laatimaa talousarvioehdotusta kaupunginvaltuusto vahvisti ⁶⁾ v:n 1946 talousarvion, jonka pääluokkien ja osastojen loppusummat sekä näiden meno- ja tulolisäykset (+) ja meno- ja tulovähennykset (—) v:een 1945 verraten ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Menot

Varsinaiset menot

1. Yleinen kunnallishallinto	mk	83 019 039	+	23 964 157
2. Oikeus ja järjestystoimi	»	87 586 908	+	37 743 410
3. Palotoimi	»	24 813 625	+	12 900 767
4. Terveystoimi	»	39 831 692	+	19 324 504
5. Sairaanhoidto	»	210 619 104	+	86 126 189
6. Huoltotoimi	»	104 424 384	+	30 654 276
7. Lastensuojelu	»	41 733 479	+	14 573 757

¹⁾ Vrt. v:n 1937 kert. s. 13. — ²⁾ Kvsto 27 p. marrask. 685 §. — ³⁾ S:n 2 p. toukok. 277 §; vrt. v:n 1940 kert. s. 11. — ⁴⁾ Kvsto 7 p. helmik. 57 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. jouluk. 730 § ja kvston pain. asiakirjat n:o 15 ja 22. — ⁶⁾ Kvsto 19 p. jouluk. 733 § ja kvston pain. asiakirjat n:o 25 ja 27.

8.	Erinäiset sosiaaliset tehtävät	mk	68 366 714	+	31 405 652
9.	Opetustoimi	»	150 712 687	+	59 975 414
10.	Sivistystoimi	»	20 656 555	+	6 640 300
11.	Kiinteistöt	»	92 329 934	+	42 927 227
12.	Yleiset työt	»	129 975 009	+	60 351 286
13.	Puhtaanapito	»	56 694 046	+	30 355 718
14.	Satamat	»	63 407 961	+	17 596 582
15.	Teurastamo	»	12 659 052	+	4 617 462
16.	Elintarvikekeskus	»	28 555 969	+	6 842 077
17.	Teknilliset laitokset ja liikennelaitos	»	43 787 397	+	14 144 890
18.	Sekalaiset yleiset menot	»	308 641 050	+	166 427 920
19.	Korot ja lainakustannukset	»	109 430 384	+	24 536 648
20.	Verojen poistot ja palautukset	»	56 250 000	+	1 249 000
Yhteensä mk			1 733 494 989	+	692 357 236

Pääomamenot

21.	Tuloa tuottavat pääomamenot	mk	375 615 533	+	123 782 288
22.	Tuloa tuottamattomat pääomamenot	»	181 089 190	+	40 985 740
23.	Velan kuoletus	»	123 853 149	+	45 545 285
Yhteensä mk			680 557 872	+	210 313 313
Vajaus v:lta 1945	mk		96 700 000		
Kaikkiaan mk			2 510 752 861	+	902 670 549

*Tulot**Varsinaiset tulot*

1.	Yleinen kunnallishallinto	mk	253 000	—	106 000
2.	Oikeus- ja järjestystoimi	»	2 709 800	+	2 340 740
3.	Palotoimi	»	1 250 000	+	420 000
4.	Terveystenhoito	»	6 321 098	+	3 397 887
5.	Sairaanhoido	»	56 955 429	+	9 394 890
6.	Huoltoimi	»	34 444 398	+	10 969 792
7.	Lastensuojelu	»	14 953 823	+	3 459 387
8.	Erinäiset sosiaaliset tehtävät	»	7 983 308	+	2 133 222
9.	Opetustoimi	»	24 625 118	+	6 696 773
10.	Sivistystoimi	»	2 402 944	+	751 474
11.	Kiinteistöt	»	124 134 782	+	35 227 891
12.	Yleiset työt	»	22 246 956	+	6 402 642
13.	Puhtaanapito	»	45 834 800	+	23 048 710
14.	Satamat	»	48 821 000	—	374 912
15.	Teurastamo	»	9 718 052	+	4 911 052
16.	Elintarvikekeskus	»	29 500 000	+	6 500 000
17.	Teknilliset laitokset ja liikennelaitos	»	115 243 690	+	51 795 502
18.	Sekalaiset yleiset tulot	»	3 250 000	—	5 785 000
19.	Korot ja osingot	»	62 305 110	+	12 514 335
20.	Verot	»	1 467 707 561	+	690 620 765
Yhteensä mk			2 080 660 869	+	864 319 150

Pääomatulot

21.	Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot mk	128 903 992	+	61 163 649
22.	Lainavarat	» 301 188 000	+	190 887 750
Yhteensä mk		430 091 992	+	252 051 399
Kaikkiaan mk		2 510 752 861	+	1 116 370 549

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa tärkeimmistä muutoksista, jotka ovat havaittavissa valtuuston v:ksi 1946 vahvistamassa talousarviossa v:n 1945 talousarvioon verraten:

Menosääntö. Varsinaisten menojen ensimmäisen pääluokan Yleinen kunnallishallinto luvun Revisiolaitos nimikkeen Revisiotoimisto tilapäisen työvoiman määräraha korotettiin 39 360 mk:sta 171 040 mk:aan. Jo kertomusvuonna myönnettiin oikeus ylittää kyseistä määrärahaa 110 916 mk. Ottaen huomioon kaupunginvaltuuston päätös ¹⁾ merkittiin luvun Kaupunginhallitus nimikkeeseen Kanslia 220 000 mk:n suuruinen uusi momentti, Henkilöauton hankkiminen. Samaan nimikkeeseen sisällytettiin vastaperustettua kaupunginarkistoa varten varatut määrarahat. Luvun nimikkeen Asiamiesosasto tilapäisen työvoiman määrärahaan sisällytettiin 45 540 mk uuden apulaishuonevaimen palkkaamiseen. Luvun Rahatoimisto tilapäisen työvoiman määräraha korotettiin yli 2 milj.m. eli 4 864 000 mk:aan. Kyseisen luvun Sotilasavustusosasto nimikkeen määrärahoja arvioitaessa edellytettiin osaston toiminnan mahdollisesti jatkuvan vielä ensi vuoden puoliväliin, joten eri momenttien määrärahojen supistaminen aiheutti nimikkeen loppusummassa yhteensä 1 410 000 mk:n vähennyksen kertomusvuoteen verraten. Tilastotoimisto nimisen luvun tilapäisen työvoiman määrärahaa arvioitaessa sisällytettiin siihen mm. yhteensä 142 560 mk:n suuruinen erä kahden toimistoapulaisentoimen, joista toinen oli uusi, palkkaamista varten sekä 40 000 mk:n suuruinen erä kunnallisverotilastoa varten. Luvun momentin Painatus ja sidonta suhteen on mainittava, että kertomusvuoden 670 000 mk:n suuruinen määräraha korotettiin 1 500 000 mk:aan. Verotusvalmisteluviraston menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös ²⁾ uusien sääntö-palkkaisten virkojen perustamisesta virastoon. Kyseisen luvun momentti Lämpö poistettiin ja lukuun liitettiin 2 000 000 mk:n suuruinen uusi momentti, Liitosalueen aiheuttamia menoja. Tämän luvun menot lisääntyivät yhteensä 9 317 574 mk etupäässä edellä mainittua uutta momenttia ja tilapäistä työvoimaa varten varatuista määrärahoista johtuen. Erinäisten hallintomenojen luvun nimikkeen Lisäykset palkkamenoihin menojen yhteismäärä lisääntyi 4 775 000 mk:sta 8 150 000 mk:aan, mistä lisäyksestä suurin osa, 2 350 000 mk, kohdistui määrärahaan Uusien virkojen palkat sekä palkankorotukset, kaupunginvaltuuston käytettäväksi. Luvun nimikkeen Sekalaiset menot puhelinmaksuja varten merkittiin 2 500 000 mk, joten momentin määrärahan lisäys oli 1 400 000 mk kertomusvuoteen verraten. Kyseiseen nimikkeeseen edellisenä vuonna sisältyneet momentit Majoitus, Alueliitoksen valmistelu sekä Sotapalveluksessa olevien kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin v:n 1944 kesälomien korvaus poistettiin ja siihen liitettiin kaksi uutta momenttia: Hallintoelinten, valiokuntien ym. palkkioiden korottaminen sekä Kaupunginhallituksen puhelinkeskuksen laajentaminen, joista edellinen oli valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti 1 800 000 mk:n ja jälkimmäinen 870 000 mk:n suuruinen. Puheena olevan luvun menot lisääntyivät yhteensä 8 949 948 mk.

Toisessa pääluokassa, Oikeus- ja järjestystoimi, otettiin luvun Maistraatti määrärahaan Palkkiot huomioon valtuuston päätös ⁴⁾ maistraatin lisäjäsenenä asemakaava- ja rakennusasioita käsiteltäessä toimivan asiantuntijan palkkion korottamisesta. Tilapäisen työvoiman määrärahojen huomattavan lisääntymisen aiheutti alueliitoksesta sekä erinäisten virka-asiaiden lisääntymisestä johtuva uusien ylimääräisten virkojen, yhdistetyn ylimääräisen oikeusneuvosmiehen- ja apulaissihteerinviran, 2 ylimääräisen toimistoapulaisenviran, 7 ylimääräisen kaupunginpalvelijanviran sekä yhden tarkkaaja-apulaisen viran perustaminen, joka korotti momentin loppusumman kertomusvuoden 50 000 mk:sta 1 025 760 mk:aan. Osaksi edellisestä johtuen luvun momentin Kesälomasijaiset määräraha lisääntyi yhteensä 137 769 mk eli 221 348 mk:aan. Luvun Ulosottolaitos nimikkeen toisen kaupunginvoudin konttorin tilapäisen työvoiman määrärahaan sisällytettiin 2 uutta 1 500 mk:n peruspalkkaista toimistoapulaisentoiminta sekä 3 tilapäistä 1 500 mk:n peruspalkkaista ulosottoapulaisentoiminta. Puheena olevaan lukuun liitetyn uuden nimikkeen Liitosalueiden ulosottolaitos loppusumma arvioitiin 2 984 080 mk:ksi ja sen muodostivat seuraavat momentit: Tilapäistä työvoimaa, 2 819 100 mk, Kesälomasijaiset, 18 980 mk, Vuokrat, 50 000 mk, Lämpö, 20 000 mk, Valaistus, 8 000 mk, Siivoaminen, 48 000 mk, sekä Tarverahat, 20 000 mk. Rakennus-tarkastus nimisen luvun sääntöpalkkaisten virkain määrärahaan merkittiin tarvittavat

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 3. — ²⁾ S:n s. 12. — ³⁾ S:n s. 6. — ⁴⁾ S:n s. 42.

varat kaupunginvaltuuston uusien virkain perustamista koskevan päätöksen ¹⁾ toteuttamiseksi. Luvun tilapäisen työvoiman määrärahaan sisällytettiin 404 600 mk:n suuruinen uusi erä 2—4 rakennustoiminnan valvojan palkkaamista varten. Raastuvanoikeuden luvussa tilapäisen työvoiman määrärahan lisääntyminen 1 156 423 mk:sta 4 187 550 mk:aan johtui myöskin etupäässä alueliitoksen aiheuttamista menoista. Kyseiseen määrärahaan merkittiin ylläpitokustannukset kahtena jaostona toimimaan jaettua I osastoa sekä ylimääräisiä XI ja XII osastoa varten, joista I osastoon sisällytettiin, ottaen huomioon kaupunginvaltuuston päätös ¹⁾, mm. määräraha yhden 52 800 mk:n peruspalkkaisen ylimääräisen nuoremman oikeusneuvosmiehen viran perustamista varten sekä XI ja XII osastoihin, kaupunginvaltuuston päätösten ¹⁾ mukaisesti määrärahat mm. yhden 86 400 mk:n peruspalkkaisen ylimääräisen vanhemman oikeusneuvosmiehen viran, 2 52 800 mk:n peruspalkkaisen ylimääräisen nuoremman oikeusneuvosmiehen viran, yhden 39 000 mk:n peruspalkkaisen ylimääräisen rikosasiainnotaarin viran ja 2 31 200 mk:n peruspalkkaisen ylimääräisen kaupunginpalvelijän viran perustamista varten. Syyttäjistä nimisen luvun määrärahaan Tilapäistä työvoimaa sisällytettiin uusi 151 320 mk:n suuruinen erä raastuvanoikeuden ylimääräisten XI ja XII osastojen toisen ylimääräisen kaupunginviskaalin palkkaamista varten. Lukuun Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto merkittiin, kuten edellisenäkin vuonna tarvittavat varat tilapäisen apulaisen palkkaamiseksi koko vuodeksi arkistomateriaalin käsittelyä varten. Poliisilaitoksen lukuun sisältyvä momentti Kalusto lisääntyi 1 310 000 mk, josta alueliitoksen johdosta aiheutunutta kertahankintaa varten varattiin 1 200 000 mk:n suuruinen erä. Luvun momentti Kaupungin osuus poliisilaitoksen rahallisiin menoihin lisääntyi 7 000 000 mk. Holhouslautakunta nimisen luvun loppusummassa havaittava 40 310 mk:n suuruinen lisäys kertomusvuoteen verraten johtui etenkin alueliitoksen aiheuttaman tilapäisen työvoiman tarpeen kasvamisesta. Kertomusvuoden talousarviossa ollut luku Henkikirjoitus poistettiin. Huoneenvuokralautakuntain luvussa poistettiin momentit Lämpö ja Valaistus ja sisällytettiin niitä varten arvioitua määrärahat momentille Vuokra. Lukuun liitettiin kaksi uutta momenttia: Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastomiskustannukset, 200 000 mk, sekä Alueliitoksen aiheuttamat kustannukset, kaupunginhallituksen käytettäväksi, 3 000 000 mk. Luvun menot lisääntyivät yhteensä 17 581 585 mk etupäässä, ottaen huomioon mm. kaupunginvaltuuston päätökset ²⁾ huoneenvuokralautakuntien yhteisen puheenjohtajan ja kahden muun puheenjohtajan vuosipalkkioiden, puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien kokouspalkkioiden sekä jäsenten kokouspalkkioiden korottamisesta, viranhaltijain palkkausta koskevista järjestelyistä sekä uusien viranhaltijain palkkaamisesta johtuen.

Järjestyksessä kolmannen pääluokan, Palotoimi, ensimmäisessä luvussa, Palolaitos, sääntöpalkkaisten virkain määrärahaan merkittiin tarvittavat varat uusien virkojen perustamista koskevien valtuuston päätösten ³⁾ toteuttamiseksi. Luvun momentti Väestönsuojelutarvikkeet, kaupunginhallituksen käytettäväksi, poistettiin. Momentti Hevosien elatus oli uusi ja varattiin sille 25 000 mk. Luvun palkkiomäärärahaan otettiin huomioon 17 000 mk:n suuruinen uusi erä liitosalueella suoritettavia palokatselmuksia varten. Momentille Lämpö merkittiin käyttövaroja 1 824 635 mk, josta liitosaluetta varten arvioitiin 140 000 mk:n suuruinen määrä. Huomattavimmat alueliitoksesta johtuvat menot kohdistuivat kalustonhankintamäärärahoihin, jotka nousivat 590 600 mk:sta 5 196 000 mk:aan. Tähän momenttiin liitettiin mm. 3 000 000 mk:n suuruinen uusi erä kolmen sairaiden kuljetusauton hankkimista varten, 450 000 mk:n suuruinen erä kolmen radiopuhelimen hankkimista varten sekä, ottaen huomioon kaupunginvaltuuston päätös ⁴⁾, liitosalueita varten hankittavaa irtokalustoa varten 700 000 mk:n suuruinen erä. Kalustokunnossapitomäärärahaan sisällytettiin alueliitoksesta johtuen 70 000 mk:n suuruinen uusi erä ja momentille Autojen käyttö merkittiin kertomusvuoden 741 480 mk:n sijasta 2 139 350 mk ja momentille Työkomennuskunta kertomusvuoden 625 800 mk:n asemesta 1 297 440 mk. Pääluokan toisen luvun, Avustukset, viimeinen momentti Liitosalueen vapaaehtoisten palokuntien avustaminen oli uusi ja merkittiin sille menoja kaupunginvaltuuston päätöksen ⁴⁾ mukaisesti 870 000 mk.

Neljännen, terveydenhoidon pääluokan luvusta Terveystieteiden lautakunta ja sen toimisto momentti Tarveaineet poistettiin ja nimikkeestä Äitiysneuvola muodostettiin

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 12. — ²⁾ S:n s. 12 ja 46. — ³⁾ S:n s. 13 ja 46. — ⁴⁾ S:n s. 13.

erillinen, järjestyksessä viidestoista, luku Äitiysneuvola. Ensiksi mainitun luvun, Terveystenhoitolautakunta ja sen toimisto tilapäisen työvoiman momentille merkittiin 238 860 mk:n suuruinen uusi erä 3 sairaanhoitajattaren palkkaamiseksi liitosalueella toimivien aluelääkärien apulaisiksi, 24 360 mk:n suuruinen uusi erä Alppilan aluelääkärin vastaanottohuoneiston menoja varten sekä 146 160 mk:n suuruinen uusi erä liitosalueella olevia 6 aluelääkärin vastaanottohuoneistoja varten. Tilapäisen työvoiman määrärahoihin aikaisemmin sisältynyt autonkuljettajan palkka siirrettiin luvun Desinfiomislaitos vastaavaan määrärahaan. Samoin siirrettiin autonkuljettajan kesälomasijaisen palkkio- ja autotallin vuokramääräraha saman luvun vastaaville momenteille. Momentilla Vuokra oli otettava huomioon uusien aluelääkärien vastaanottohuoneistojen vuokrat, joten siihen merkittiin Alppilan aluelääkärin vastaanottohuoneistoa varten 36 000 mk sekä Malmin, Oulunkylän, Haagan, Herttoniemen, Munkkiniemen ja Lauttasaaren aluelääkärien vastaanottohuoneistoja varten 216 000 mk sisältyen molempiin määrärahoihin myöskin huoneistojen arvioitua lämpökustannukset. Tilitysvuokrina merkittiin vuokramäärärahaan 150 000 mk Högkullan terveystaloa varten sekä 50 000 mk lääkärin asuntoa varten. Luvun matka- ja kuljetuskustannusten määrärahan vähentyminen 25 000 mk:aan johtui desinfiomiskojeiden kuljetusmäärärahan siirtämisestä Desinfiomislaitos luvun uudelle samannimiselle momentille. Luvun Terveysolojen valvonta sääntöpalkkaisten virkain määrärahoista siirrettiin desinfiointsijoiden esimiehen, 4 desinfiointsijan ja 4 puhdistajan palkat suoritettaviksi Desinfiomislaitos luvun vastaavalta momentilta sekä samoin vastaavasti heitä koskevat tarvemäärärahat. Eläinlääkintäosaston tilapäisen työvoiman määrarahassa varattiin Malmin tarkastuseläinlääkärin palkkiota varten 18 000 mk:n suuruinen erä. Luvun momentilla Takavarikoimisasema arvioitiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti Malmin takavarikoimisaseman hoitajan kuukausipalkkio 1 500 mk:n ja teurastamon takavarikoimisaseman hoitajan kuukausipalkkio 2 000 mk:n suuruisiksi, joten momentin loppusumma nousi 47 000 mk:aan. Asuntojentarkastus luvun määräraha Tilapäistä työvoimaa merkittiin alueliitoksen aiheuttaman lisätyövoiman palkkaamiseksi valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 522 773 mk:n suuruisiksi. Tarverahoihin sisällytettiin 38 400 mk:n suuruinen uusi erä 4 apulaistarkastajan liitosalueelle tehtäviä matkoja varten. Luvussa Tuberkuloosihuolto nimikkeen Huoltotoimisto sääntöpalkkaisten virkain määrärahaa arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ²⁾ 23 palkkaluokkaan kuuluvan alilääkärinviran perustamisesta tuberkuloosihuoltotoimistoon. Samoin korotettiin kyseisen nimikkeen tilapäisen työvoiman määräraha valtuuston asiasta tekemän päätöksen ¹⁾ edellyttämin määrin, 500 000 mk. Kesälomasijaisten määrarahassa varattiin mm. uudet erät yhden laboratorio- ja röntgenapulaisen, 3 vastaanottoapulaisen, yhden lasinpesijän ja 2 siivoojan palkkaamista varten. Saman luvun nimikkeen Parantolahoito momentti Oulunkylän Kesäpäiväparantola poistettiin. Momentin Parantolahoitoa keuhkotautisille käyttövarat merkittiin 12 340 100 mk:n suuruisiksi kertomusvuoden 5 191 250 mk:n asemesta. Luvussa Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema oleva momentti Lämpö oli uusi ja merkittiin sille varoja 10 160 mk. Kesälomasijaisten määrärahaan sisällytettiin 8 316 mk:n suuruinen uusi erä yhden sairaanhoitajattaren palkkaamista varten. Mainitun luvun määrärahojen suurin lisäys oli havaittavissa ruokintamäärärahoissa, jotka lisääntyivät 50 000 mk:sta 150 000 mk:aan. Kouluhammasklinikan tilapäisen työvoiman määrarahassa otettiin huomioon yksityisten hammaslääkärien palkkiot heidän liitosalueella omin välinein suorittamastaan lasten hampaiden hoidosta 70 000 mk:n suuruisena uutena eränä. Kertomusvuoden talousarviossa olleet puheena olevan pääluokan luvut Ensimmäinen veneeristen tautien poliklinikka ja Toinen veneeristen tautien poliklinikka yhdistettiin luvuksi Veneeristen tautien poliklinikat, jossa huomattavin määrärahojen lisäys kohdistui tilapäisen työvoiman momenttiin. Mainitun momentin loppusumma oli 1 128 420 mk, johon sisällytettiin mm. 141 480 mk:n suuruinen uusi erä 11 790 mk:n kuukausipalkkaisen lääkärin palkkaamiseksi koko vuodeksi. Lisäksi merkittiin 8 010 mk:n kuukausipalkkaisten lääkärin lukumäärä 3:ksi kertomusvuoden yhden asemesta, 5 600 mk:n kuukausipalkkaisten sairaanhoitajattarien lukumäärä samoin 3:ksi kertomusvuoden yhden asemesta sekä 5 225 mk:n kuukausipalkkaisten vahtimestarien lukumäärä 2:ksi kertomusvuoden yhden asemesta. Kuten jo mainittiin

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 13. — ²⁾ S:n s. 54.

muodostettiin luvun Terveystenhoitolautakunta ja sen toimisto nimike Äitiysneuvola erilliseksi luvuksi, jonka määrärahoihin sisällytettiin kertomusvuoden talousarviossa olleiden momenttien sekä osittain myöskin edellä mainitun luvun momenteille Kaluston hankinta, Tarverahat, Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet sekä Matka- ja kuljetuskustannukset kaupunginkätilöiden toimintaa varten varattujen määrärahojen lisäksi uudet momentit: Vuokra, 25 752 mk, Kaluston kunnossapito, 2 000 mk, Painatus ja sidonta, 4 000 mk, Vaatteiden pesu, 2 000 mk, sekä Matka- ja kuljetuskustannukset, 2 000 mk. Desinfioimisluvun suhteen on huomattava jo aikaisemmin mainitut tähän lukuun puheena olevan pääluokan Terveystenhoitolautakunta ja sen toimisto sekä Terveysolojen valvonta luvuista suoritettujen määrärahojen siirrot. Momentti Siivoaminen poistettiin. Momentille Tarveaineet siirrettiin Terveystenhoitolautakunta ja sen toimisto luvusta poistetun vastaavan momentin määräraha. Kaiken kaikkiaan arvioitiin käyttövaroja tälle momentille 470 000 mk. Tilapäisen työvoiman määrärahoihin sisällytettiin jo aikaisemmin mainitun autonkuljettajaa varten varatun määrärahan lisäksi 78 060 mk 6 505 mk:n kuukausipalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamista varten sekä 570 240 mk 8 miesdesinfektioapulaisen ja 484 320 mk 8 naisdesinfektioapulaisen palkkaamiseen. Momentin loppusumma, joka kertomusvuonna oli 90 156 mk, nousi nyt 1 000 000 mk:aan. Kesälomasijaisten määrärahaassa huomioitiin desinfektorin, desinfioitsijan ja toimistoapulaisen palkkiot. Luvusta Avustukset poistettiin momentti Korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikka ja momenttia Unioninkadun silmäpoliklinikka varten varattu vuokramääräraha siirrettiin Äitiysneuvola luvun vastaavalle momentille. Luku Malmin terveydenhuoltotoimisto oli uusi ja sille merkittiin seuraavat momentit: Palkkiot, 4 000 mk, Sääntöpalkkaiset virat, 655 800 mk, Tilapäistä työvoimaa, 763 300 mk, Kesälomasijaiset, 98 505 mk, Vuokra, 261 600 mk, Lämpö, 27 600 mk, Valaistus, 10 000 mk, Siivoaminen, 10 000 mk, Kaluston hankinta, 20 000 mk, Kaluston kunnossapito, 10 000 mk, Painatus ja sidonta, 25 000 mk, Tarverahat, 52 000 mk, Vaatteiden pesu, 8 000 mk ja Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet, 60 000 mk, sekä Matka- ja kuljetuskustannukset, 30 000 mk. Luvun loppusumma nousi 2 035 805 mk:aan. Puheena olevan pääluokan viimeisen luvun Käyttövarat momentti Kaupunginvaltuuston käytettäväksi poistettiin ja lukuun merkittiin uusi momentti Kaupunginhallituksen käytettäväksi, jolle varattiin käyttövaroja 100 000 mk.

Viidennen pääluokan, Sairaanhoito, Nikkilän sairaalan sääntöpalkkaisten virkain määrärahoissa otettiin huomioon sairaalan yhden perhehoitajanviran uudelleenjärjestely ¹⁾ ja Tuberkuloosisairaalan kohdalla poistettiin ²⁾ menosäännöstä lakkautetun röntgenologin virkaa koskevat määrarahat. Eri sairaalain tilapäisen työvoiman momenttien suhteen mainittakoon, että Marian sairaalan kohdalla merkittiin tarvittavat varat 3 sairaanhoitajattaren palkkaamiseen sekä arvioitiin kuumetautisia ja alkoholisteja varten tarvittavan miesvartijan, 2 yöpäivystäjänä toimivan apumiehen sekä yhden päivystävän kone-mestarin palkkiot valtuuston asiasta tekemän päätöksen ³⁾ edellyttämin määrin; kulkutautisairaalan kohdalla merkittiin varat uuden 5 940 mk:n suuruisen kuukausipalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamista varten koko vuodeksi sekä arvioitiin 2 yöpäivystäjänä toimivan apumiehen, yhden siivoojan, yhden autonkuljettajan ja yhden konemestarin palkkiot valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti; Kivelän sairaalan kohdalla merkittiin tarvittavat varat, 105 840 mk, tilapäisen apulaislääkärin palkkaamiseen, samoin varat 2 uuden 5 600 mk:n suuruisen kuukausipalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamiseksi sekä otettiin huomioon valtuuston päätös ³⁾ 2 yöpäivystäjänä toimivan apumiehen, yhden lämmittäjän ja yhden konemestarin palkkioita arvioitaessa; Nikkilän sairaalan kohdalla merkittiin yhden yöpäivystäjänä toimivan autonkuljettajan sekä sunnuntaipäivystystä hoitavan yhden apumiehen palkkiot valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti sekä tuberkuloosisairaalan kohdalla yhden yöpäivystäjänä toimivan apumiehen, yhden konemestarin ja yhden lämmittäjä-mekaanikon palkkiot samoin valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti. Huomattavin määrärahojen nousu oli havaittavissa etenkin sairaalain lämpö määrärahoissa, jotka mm. Marian sairaalan osalta nousivat 3 735 762 mk, Kivelän sairaalan osalta 4 239 042 mk ja Nikkilän sairaalan osalta 4 836 120 mk, sekä ruokintamäärärahoissa, joissa ruokintapäiväkustannukset merkittiin Marian ja Kivelän sairaaloissa 17 mk:sta korotettuina 40 mk:ksi, kulkutauti- ja tuberkuloosisairaaloissa 18 mk:sta korotettuina

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 53. — ²⁾ S:n s. 54. — ³⁾ S:n s. 51.

43 mk:ksi sekä maaseudulla sijaitsevassa Nikkilän sairaalassa 14 mk:sta korotettuina 30 mk:ksi. Sairaanhoidajatarkoulun ruokintakustannuksia varten arvioitu määräraha nousi 898 710 mk edelliseen vuoteen verraten. Tuberkuloosisairaalan momentille Erilaatuiset menot merkittiin Parantolaopistoa varten 50 000 mk, joten momentilla oli käyttövaroja kaikkiaan 120 000 mk. Pääluokan lukuun Erinäiset sairaanhoidomenot sisältyvän nimikkeen Erinäiset menot momentit Potilas- ja oppilaspaikat invalidisäätiön huoltolaitoksessa sekä Uusien sairaansijojen hankkiminen Kellokosken piirimielisairaalaista poistettiin. Momentti Tammisaaren piirimielisairaala oli uusi ja merkittiin sille varoja 82 650 mk. Puheena olevaan lukuun sisältyviä eri sairaalain ja laitosten kannatuseriä oli kustannusten nousun vuoksi korotettava. Siten momentilla Sairaalamaksuja Suomen puolalaisen ristin sairaalaan lisäys oli 5 840 000 mk, Kellokosken piirimielisairaalan määrärahojen lisäys oli 1 481 500 mk ja Naistenklinikan määrärahojen lisäys oli 2 250 000 mk. Boijen sairaalan ja synnytyslaitoksen määrärahaa korotettiin 648 000 mk:aan valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti. Luvun viimeinen nimike Malmin sairaala oli uusi ja se sisälsi seuraavat momentit: Tilapäistä työvoimaa, 98 550 mk, Kesäloimasijaiset, 292 353 mk, Sairaslomasijaiset, 75 915 mk, Vuokra, 50 000 mk, Lämpö, 1 200 000 mk, Valaistus, 65 000 mk, Siivoaminen, 25 000 mk, Desinfiomisaineet, 1 000 mk, Puhtaanapito, 3 500 mk, Kaluston hankinta, 310 000 mk, Kaluston kunnossapito, 65 000 mk, Painatus ja sidonta, 15 000 mk, Tarverahat, 16 000 mk, Vaatteiden pesu, 40 000 mk, Ruokinta, 1 400 000 mk, Lääkkeet ja sairaanhoidotarvikkeet, 441 000 mk, Yleisten laitteiden kunnossapito, 18 000 mk, Kuljetus- ja matkakustannukset, 8 000 mk, Käyttövoima, 15 000 mk ja Erilaatuiset menot, 8 000 mk. Nimikkeen loppusumma nousi 4 147 318 mk:aan. Sairanhoidon viimeisen luvun Käyttövarat momentti Kaupunginvaltuuston käytettäväksi poistettiin ja lukuun merkittiin uusi momentti Kaupunginhallituksen käytettäväksi, jolle varattiin käyttövaroja 200 000 mk.

Kuudennessa pääluokassa, Huoltotoimi, menojen loppusumman lisäys oli 30 654 276 mk kertomusvuoteen verraten, vaikka edullisena seikkana on todettava, suotuisasta työmarkkinatilanteesta sekä valtiiovallan ja vapaan kansalaistoiminnan järjestämisestä, suuriin henkilöryhmiin kohdistuneista huoltotoimenpiteistä johtuen, että avoimessa huollossa olevien lukumäärä on kertomusvuoden kuluessa ollut edelleen huomattavasti normaalia pienempi, sekä laitoshuollossa olevien lukumäärä on pysynyt kutakuinkin samana kuin lähinnä edellisenä vuonna. Mutta toisaalta alueliitoksen aiheuttamat menojen lisäykset ovat huomattavat. Siten oli Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto nimisen luvun kohdalla otettava huomioon, että VII huoltokanslian, joka oli ollut lakkautettuna parin vuoden ajan, oli jälleen aloitettava toimintansa. Lisäksi Malmille oli perustettava uusi huoltokanslia. Tästä johtuen tilapäisen työvoiman määrärahaan sisällytettiin 39 540 mk:n suuruinen uusi erä VII huoltokansliaa varten, 529 020 mk:n suuruinen uusi erä Malmille perustettavaa huoltokansliaa varten sekä tarvittavat varat 3 vanhemman kodissakävijän ja yhden toimistoapulaisen palkkaamiseen. Tilapäisen työvoiman määrärahan lisäys oli kaikkiaan 1 381 032 mk. Palkkiot momentilla tapahtunut määrärahan nousu johtui osaksi siitä, että köyhäinhuolto-osastojen jaostojen lukumääräksi merkittiin nyt 8 edellisen vuoden 6:n asemesta sekä huoltolautakunnan jäsenmäärä, valtuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti, 11:ksi entisten 9:n asemesta. Vuokramäärärahan kohdalla merkittiin VII huoltokansliaa varten 55 000 mk:n suuruinen erä ja Malmin huoltokansliaa varten 35 000 mk:n suuruinen erä. Lisäksi varattiin Unioninkadun 43:n huoltokanslian tilitysvuokraa varten 48 960 mk. Liitosalueilla köyhäinhuoltoa varten asetetuista huoltokansli-oista käsin järjestettäviä iltavastaanottoja varten tarvittavien huoneistojen vuokriin arvioitiin käyttövaroja 36 000 mk sekä ns. Hauptin huvilan tilitysvuokraa varten 50 000 mk. Täten Vuokra momentin loppusumma nousi kaikkiaan 806 988 mk:aan. Kassa- ja tili-toimisto luvun tilapäisen työvoiman määrärahaan sisällytettiin tarvittavat varat yhden 21 600 mk:n peruspalkkaisen kassanhoitajan palkkaamiseen, yhden 19 200 mk:n peruspalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamiseen sekä yhden 12 000 mk:n peruspalkkaisen asiapojan palkkaamiseen. Samoin Asiamiestoimisto luvun tilapäisen työvoiman määrärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ tarvittavien varojen merkittämisestä yhden 22 800 mk:n peruspalkkaisen toimistoapulaisen ja 2 43 200 mk:n peruspalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamiseen. Luvussa Kunnalliskoti laitoksineen nimik-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 55. — ²⁾ S:n s. 13.

keen Yhteiset kustannukset sääntöpalkkaisten virkain määrärahoihin merkittiin ¹⁾ tarvittavat varat 37 palkkaluokkaan kuuluvan laboratoriohoitajattaren palkkaamiseen ja tilapäisen työvoiman määrärahaa urkurin vuosipalkkio korotettiin 7 200 mk:sta 18 000 mk:aan. Alueliitoksen yhteydessä Oulunkylän kunnalliskodin joutuessa kaupungille liitettiin itse kunnalliskodin määrärahaan Tilapäistä työvoimaa 177 360 mk:n suuruisen uusi erä Oulunkylän kunnalliskotia varten. Samoin nimikkeen muitakin määrärahoja arvioitaessa merkittiin tarvittavat varat Oulunkylän kunnalliskodin tarvetta varten. Näistä mainittakoon vuokramomentin 36 000 mk:n suuruisen erä. Lämpömäärärahan huomattavan lisäyksen, 2 806 800 mk, aiheutti momentille merkitty 3 036 000 mk:n suuruisen uusi puunhankintaerä. Kunnalliskodin määräraha Ruokinta lisääntyi 3 132 000 mk ruokintapäivien lukumäärän noustua 300 000:sta 330 000:een ja ruokintapäivähinnan 12 mk:sta 20:40 mk:aan sekä utteruusrahat 53 000 mk. Samaan lukuun, Kunnalliskoti laitokseen, sisältyvät työlaitoksen ruokintakustannukset korotettiin 12 mk:sta 20:40 mk:aan ja ruoanvalmistuskustannukset 1 mk:sta 2 mk:aan, joten ruokintamääräraha merkittiin 672 000 mk:n suuruiseksi. Työlaitoksen lämpömomentin kohdalla varattiin 483 000 mk:n suuruisen uusi puunhankintaerä. Kunnalliskodin tuotantolaitosten nimikkeeseen merkittiin maanviljelysmenojen tilapäisen työvoiman momentille tarvittavat varat mm. 4 1250 mk:n peruspalkkaisen puutarha-apulaisen palkkaamiseen 5 kuukauden ajaksi; momentin loppusumma nousi kaikkiaan 128 900 mk:aan, joten lisäys oli 74 390 mk. Sikalan ja pesulaitoksen lämpömäärärahojen kohdalla varattiin vastaavasti 110 400 mk:n ja 607 200 mk:n suuruiset uudet puunhankintaerät. Sotapalveluksessa olleiden viranhaltijain kotiuduttua voitiin vähentää ylimääräistä naispuolista henkilökuntaa, joten luvun Tervalammen työlaitos ja maatila nimikkeen Työlaitoksen menot tilapäisen työvoiman momentille merkittiin tarvittavat varat 5 naisvartijan palkkaamiseen entisten kuuden asemesta. Mainitun momentin samoin kuin Tervalammen työlaitoksen maatilan vastaavan momentinkin menoihin aiheutti lisäystä myöskin se, että hoidokkien työstä laitokselle tilitettäviä palkkioita työpalkkojen yleisen nousun vuoksi korotettiin 15 mk:sta 20 mk:aan työpäivää kohden, mitkä menojen lisäykset kuitenkin esiintyivät vastaavasti myöskin tuloina. Tervalammen työlaitoksen ruokintakustannuksia varten merkittiin 766 500 mk ruokintakustannusten noustua 13 mk:sta 20 mk:aan ruokintapäivää kohden; ruokintakustannusten nousuun vaikutti myöskin hoidokkien lukumäärän lisääntyminen 10:llä eli 90:een. Momentin Utteruusrahat kohdalla havaittava määrärahan nousu johtui kuntoisuuspisteiden arvon korottamisesta 20 pennistä 40 penniin. Tervalammen maatilan rakennusten kunnossapitomäärärahoihin sisällytettiin 650 000 mk:n suuruisen uusi erä ns. pikkunavetan uusimiskustannuksia varten 6 huonetta käsiteltäväksi navetta- ja sikalahenkilökunnan asunnoksi. Työtupien toiminta on tapahtunut jatkuvasti supistetussa muodossa ja melkoinen osa työtuville aikaisemmin kuuluneesta huoneistosta, 546 m² pinta-alasta, on edelleen ollut luovutettuna työvoimaviraston käyttöön. Tästä huolimatta luvun Työtuvat menot nousivat merkittävästi, huomattavimmin momenttien Ruokinta ja Työntekijäin palkat kohdalla, lisäyksen ollessa edellisen osalta 1 140 625 mk ja jälkimmäisen osalta 1 605 000 mk. Kalustonhankintamääräraha merkittiin 5 000 mk:sta 50 000 mk:aan korotettuna vanneahan ostamista varten työtupien puutyöosastolle. Puheena olevan pääluokan luvun Hoito huoltolautakunnalle kuulumattomissa laitoksissa ja yksityisissä kodeissa sekä suoranaisia avustuksia menojen loppusumman lisäys oli 10 805 000 mk johtuen pääasiallisesti sairaalahoidon momentin lisääntymisestä 10 160 000 mk:sta 14 700 000 mk:aan ja suoranaisten avustusten momentin lisääntymisestä 18 000 000 mk:sta 24 000 000 mk:aan. Erillisenä lukuna pääluokkaan sisältyvät kaupunginvaltuuston käyttövarat poistettiin ja kaupunginhallituksen käyttövarat merkittiin 100 000 mk:sta 1 000 000 mk:aan korotettuna.

Menosäännön seitsemännen pääluokan, nimeltä Lastensuojelu, suhteen on mainittava, että lastensuojelulautakunnan työ on viimeisinä vuosina laajentunut erinäisille uusille lastenhuoltotoiminnan aloille, mistä luonnollisesti aiheutui melkoinen lisäys kunnan lain mukaan kustannettaviin hallinto- ja virastomenoihin. Samoin liitosalueilla hoidettava lastensuojelu sekä v:n 1946 alusta lukien myöskin lastensuojelutoiminnan alalla henkilö- ja palveluskunnan 8 tunnin pituiseen työaikaan siirtyminen aiheuttivat uusia huomattavia menoeriä. Luvun Lastensuojelulautakunta momentille Tilapäistä työvoimaa

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 56.

sisällytettiin tarvittavat uudet erät yhden kanslianhoitajan, 3 toimistoapulaisen, yhden nuoremman kodissakävijän ja yhden puhelinkeskukseenhoitajan palkkaamiseen sekä samoin tarvittavat erät Malmille perustettavan toimiston hoitajan ja vanhemman kodissakävijän palkkaamiseen. Luvun Lastenhuoltolaitokset momentista Tilapäistä työvoimaa mainittakoon, että sille merkittiin Sofianlehdon pikkulastenkodin kohdalle uudet erät 4 kodinhoitajajarjoittelijan, 4 imettäjän ja yhden keittiöapulaisen palkkaamiseen, Reijolan lastenkodin kohdalle määrärahat 3 hoitajatarharjoittelijan palkkaamiseen sekä edellä mainittujen lastenkotien ja lisäksi Kullatorpan lastenkodin sekä Vastaanottokodin kohdalle tarvittavat lisämäärärahat palkkamenoihin 8 tunnin pituiseen työaikaan siirtymisestä johtuen. Puheena olevan momentin Malmin lastenkodin, joka oli uusi, kohdalle merkittiin palkkamenoja 428 640 mk. Vuokramäärärahan suhteen mainittakoon, että Malmin lastenkodin tilitysvuokra merkittiin 67 000 mk:n suuruiseksi eli samaksi, miksi se oli arvioitu Helsingin pitäjän kertomusvuoden tileissä. Puheena olevan luvun momentilla Lämpö 1 849 225 mk:n lisäys johtui lämpökustannusten noususta, joka oli huomattavin Sofianlehdon pikkulastenkodin ja Vastaanottokodin kohdalla eli vastaavasti 523 500 mk ja 482 300 mk; Malmin lastenkodin lämpökustannukset arvioitiin 283 500 mk:ksi ja valaistusta varten merkittiin 7 650 mk. Mitä kalustonhankintarahoihin tuli, varattiin Malmin lastenkotia varten 75 000 mk. Ruokintakustannukset osoittivat lisäystä 2 331 477 mk johtuen ruokintapäivää kohden laskettujen kustannusten korottamisesta puolella, joten momentin loppusumma nousi 4 953 915 mk:aan. Momenteille Tarverahat ja Sekalaista merkittiin Malmin lastenkodin kohdalle vastaavasti 6 000 mk ja 17 500 mk. Luvun Lastenhoidon neuvonta-asemat tilapäisen työvoiman määrärahaan sisällytettiin Töölön neuvonta-aseman kohdalle 31 200 mk:n suuruinen uusi erä ylimääräisen hoitajattaren palkkaamista varten neuvolaan, johon kuuluva piiri on suuresti lisääntyneen asiakasmäärän vuoksi jaettava kolmeen osaan tähänastisen kahden asemesta. Momentin Vuokra lisääntyminen 36 000 mk:sta 116 100 mk:aan, johtui pääasiallisesti Lauttasaaren lastenhoidon neuvonta-aseman vuokraa varten merkitystä 78 000 mk:sta. Ottamalla huomioon todennäköisesti välttämättömät hoitomaksujen korotukset merkittiin luvussa Sijoitus yksityishoitoon, apumaksut ym. momentin Yksityishoito ja jatko-opetus määräraha 7 000 000 mk:sta 8 000 000 mk:aan korotettuna. Momentit Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon sekä Palkkiot suojelukasvatusosaston ohjauksen alaisille yksityisille valvoijille sekä valvottavien tilapäiset avustukset olivat uusia ja arvioitiin niille käyttövaroja vastaavasti 250 000 mk ja 150 000 mk. Määräraha Keuhkotautisten lasten hoito Droppen-nimisessä lastenkodissa korotettiin 1 000 000 mk:sta 1 900 000 mk:aan hoidokkien lukumäärän noustessa 102:een kertomusvuoden 86:n asemesta. Edellyttäen, että ensi kesänä voidaan avata leikkikenttä myöskin Taka-Töölöön ja että lapset saavat kaikilla kentillä kerran päivässä keittotai velliannoksen, merkittiin momentille Lasten kesävirkestys 650 000 mk, johon sisällytettiin 57 600 mk:n suuruinen uusi erä suunniteltua Taka-Töölön leikkikenttää varten. Momentti Kunnallinen lisäavustus oli uusi ja merkittiin sille käyttövaroja 200 000 mk. Avustukset nimiseen lukuun sisältyviä yksityisten yhdistysten ja laitosten avustuseriä korotettiin kaikkia ³⁾ 5.0 %. Viimeisenä erillisenä lukuna pääluokkaan sisältyvät Kaupunginvaltuuston käyttövarat poistettiin ja luvun muodosti uusi momentti Kaupunginhallituksen käytettäväksi, 100 000 mk:n menoin.

Erinäiset sosiaaliset tehtävät nimiseen kahdeksanteen pääluokkaan kuuluvan luvun Oikeusaputoimisto suhteen mainittakoon, että momentille Tarverahat sisällytettiin 1 800 mk:n suuruinen uusi erä postikuluja varten sekä 5 000 mk:n suuruinen uusi erä todistajapalkkioita varten. Luvun Työnvälityslautakunta ja sen toimisto menojen yhteismäärän lisääntyminen 2 586 783 mk aiheutui siitä, että valtiovalta, pyrkiessään määrätietoisesti tehostamaan työnvälitystoimintaa, mm. laajentamalla ammatinvalinnanohjausta sekä määräämällä perustettavaksi erikoisosaston ravintolahenkilökunnan työnvälitystä varten, on lisännyt huomattavasti työnvälityslautakunnan ja sen toimiston tehtäviä. Lisäyksen suurin osa, 2 164 217 mk, kohdistui määrärahaan Tilapäistä työvoimaa, koska viranhaltijain määrää edellä mainituista syistä oli jatkuvasti lisäättävä. Siten merkittiin mainitulle momentille tarvittavat uudet erät ravintolaosaston johtajan, ammatinvalinnanohjauksen apulaisohjaajan, 2 toimistoapulaisen, 2 konekirjoittajan, yhden puhelinvälittäjän, yhden järjestysmiehen sekä 3 lähetin palkkaamiseen; 2 600 mk:n peruspalkkaisten toimentajain lukumäärä korotettiin 5:een entisen yhden asemesta ja 1 800 mk:n

peruspalkkaisten toimistoapulaisten lukumäärä 9:ään entisten 4:n asemesta. Puheena olevan luvun momentille Tarverahat varattiin käyttövaroja 600 000 mk, johon sisällytettiin 75 000 mk:n suuruinen uusi erä psykologisissa kokeissa tarvittavia välineitä ja kojeita varten sekä 25 000 mk:n suuruinen uusi erä soveltuvaisuustutkimuksia varten. Luvun Työttömyyden aiheuttamat erinäiset toimenpiteet ainoa momentti Kaupunginhallituksen käyttövarat työttömyyden varalta merkittiin entisiin, 1 000 000 mk:n määrin. Luvun Yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahat momentti Apurahoja yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, merkittiin 600 000 mk:sta 1 000 000 mk:aan korotettuna ja luvun toinen ja viimeinen momentti poistettiin. Urheilu ja retkeily luvun nimikkeessä Urheilu ja retkeilylautakunta kertomusvuoden talousarviossa esiintynyt momentti Verojen erinäisistä alueista maalaiskunnissa muutettiin Sekalaiset menot nimiseksi, jolle merkittiin verojen osalle entinen 25 000 mk:n määrä ja sekalaisia menoja varten 100 000 mk, joten momentin summa nousi 125 000 mk:aan kertomusvuoden 25 000 mk:n asemesta. Luvun nimikkeen Kansanpuistot momentille Korjaukset Pihlaja-saaren kohdalle merkitty entistä huomattavampi menoerä, 245 000 mk, johtui laiturien korjauskustannuksista. Momentille Uudisrakennukset varattiin Korkeasaaren eläintarhan kohdalle 150 000 mk halkoliiterin rakentamiseen, Hietarannan uimasiltojen ja lasten altaan rakentamiseen 35 000 mk ja Kivinokan kohdalle uudistoitä varten 74 000 mk. Puheena olevan nimikkeen viimeinen momentti Kevät- ja syysliikenne Korkeasaaren poistettiin ja nimikkeeseen merkittiin momentti Korkeasaaren moottorivene 71 000 mk:n menoin. Nimikkeen Urheilu- ja pallokentät momentille Urheilukenttien järjestysmiehet varattiin 290 000 mk:n suuruinen uusi erä liitosalueiden urheilulaitoksia varten. Momentti Hyppyri- ja pujottelumäet poistettiin ja valtuuston päätöksen¹⁾ mukaisesti merkittiin uusi momentti Haagan hiihtomaja ja viitoitetut hiihtoladut 87 500 mk:n suuruisin käyttövaroin. Edelleen puheena olevan luvun, Urheilu ja retkeily, nimikkeen Korjaus- ja kunnossapito momentin Uimalaitokset, soutu- ja ratsastusstadion, velodromi, urheilupaviljongit ym. kertomusvuoden määräraha 710 400 mk merkittiin 1 331 600 mk:aan korotettuna, jolloin mm. Hietarannan korjaus- ja kunnossapitotöitä varten varattiin 250 500 mk. Pallokentän katsomoiden pommitusvaurioiden korjauskustannuksia varten 46 000 mk sekä ratsastushallia ja talleja varten 300 000 mk. Momentti Liitosalueiden urheilukenttien ja uimarantain ym. rakennukset oli uusi ja arvioitiin sille menoja kaikkiaan 133 400 mk. Momentille Urheilu- ja pallokenttien, hiihto- ja kelkkamäkien sekä luistin- ja ratsastusratojen ym. korjaus ja kunnossapito nykyisellä kaupunkialueella sisältyviä menceä korotettiin huomattavasti, tuntuvimmin Eläintarhan, Kallion, Haapaniemen, Käpylän, Väinämöisenkadun, Kaisaniemen, Annalan ja Kangasalan tien urheilukenttien kunnossapittoa, Töölön pallokenttien kunnossapittoa sekä maaluistintratojen järjestämistä ja kunnossapittoa koskevia, joiden osalta lisäykset olivat vastaavasti 1 270 000 mk, 850 000 mk ja 870 000 mk. Lisäksi merkittiin momentille 100 000 mk:n uusi erä Talin laukkaradan kunnossapittoa varten sekä 10 000 mk:n suuruinen uusi erä maastorataa varten. Kyseisen momentin loppusumma nousi kaikkiaan 4 140 000 mk:aan. Momentit Urheilu- ja pallokenttien, hiihto- ja kelkkamäkien sekä luistintratojen kunnossapito liitosalueella sekä Herttoniemen hyppyrimäen valaiseminen olivat uusia ja arvioitiin niiden menot vastaavasti 2 000 000 mk:n ja 40 000 mk:n suuruisiksi. Urheilu ja retkeily luvun viimeiseen nimikkeeseen Avustukset sisältyviä eri urheiluseuroille jaettavia avustussuoruuksia korotettiin n. 30—50 %, eniten momenttiin Voimisteluseurojen työn tukeminen kohdistuvia, joiden osalta lisäys oli 127 % eli 168 000 mk. Kyseisen nimikkeen viimeinen, 40 000 mk käsittävä momentti Partiojärjestöjen Helsingin osastojen avustaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi, oli uusi. Kansanhuoltolautakunnan luvun menojen 26 278 660 mk:n suuruisesta noususta 13 018 132 mk kohdistui tilapäisen työvoiman momenttiin, jolta kansanhuoltotoimiston koko henkilökunnan palkkaus suoritetaan. Momentilla tapahtuneeseen nousuun vaikutti tuntuvasti alueliitoksen aiheuttama toimiston henkilökunnan lukumäärän kasvu neljän liitosalueella toimivan kansanhuoltokanslian, Malmin, Munkkiniemen, Lauttasaaren ja Oulunkylän ostokorttikansliain tultua liitettyiksi varsinaiseen kaupunkialueeseen kuuluviksi. Lisäksi kansanhuoltotoimiston kansliaosaston kohdalla merkittiin uutena eränä tarvittavat varat yhden 6 235 mk:n kuukausipalkkaisen vahtimestarin palkkaamiseen, 4 295 mk:n kuukausipalkkaisten siivoojien lukumäärä merkit-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 60.

tiin 3:ksi entisen yhden asemesta sekä varattiin uusi menoerä 4 uuden siivoojan palkkaamiseen; kuljetus- ja polttoaineosaston kohdalla korotettiin tarkkailijoiden lukumäärä 2:ksi entisen yhden asemesta; tarkkailuosaston määrärahaan sisällytettiin tarvittavat varat 2 apulaisosastonjohtajaa varten entisen yhden asemesta ja osaston tarkkailijain lukumäärää lisättiin liitosalueiden tarkkailutoimintaa varten; sekä maatalousosastolle palkattiin 7 010 mk:n kuukausipalkkainen apulaisosastonjohtaja. Kertomusvuoden talousarviossa vielä esiintyneet Sotilaskorttien jakelutoimisto ja Töölön ostokorttikanslia poistettiin. Edellinen toimintansa lopettaneena ja jälkimmäinen säästäväisyyssyistä, koska erillisen kanslian pitäminen Töölössä ei ollut välttämättömän tarpeellinen sen jälkeen kun Ritarihuone oli vuokrattu kansanhuoltotoimiston tarvetta varten. Toimiston lopettaneiden kanslioiden henkilökunta siirrettiin kansanhuoltotoimiston muille osastoille, mikä osaltaan vähensi uuden työvoiman ottamista, jota ei kuitenkaan kokonaan voitu välttää. Niinpä puheena olevalle tilapäisen työvoiman momentille merkittiin mm. 1 052 220 mk:n suuruinen uusi erä 16 toimistoapulaisen palkkaamiseen eri osastoille. Määrärahan nousuun vaikuttivat myöskin välttämättömät palkkausjärjestelyt eräiden osastojen tehtävien huomattavasti muuttuessa. Siten polttoainepäällikön osaston kohdalla polttoainepäällikön varamiehen kuukausipalkkio korotettiin 5 000 mk:sta 7 500 mk:aan, mikä aiheutui siitä, että Helsingin polttopuukeskuksen perustamisen johdosta jakelua koskevat polttoainepäällikön tehtävät kokonaisuudessaan jäivät polttoainepäällikön varamiehen hoidettaviksi. Samoin korotettiin polttoainetarkkailijain kuukausipalkkio 4 250 mk:sta 5 800 mk:aan. Momentin Tilapäistä työvoimaa lopulliset menot nousivat kaikkiaan 22 986 960 mk:aan, johon sisältyi myöskin Haagan ja Kulosaaren ostokorttikansliain henkilökunnan palkkaus, yhteensä 507 480 mk. Puheena olevan luvun, Kansanhuoltolautakunta ja sen toimisto, momentti Kuljetus- ja matkakustannukset oli uusi ja arvioitiin sille alueliitoksen johdosta tarpeelliseksi käyneen auton käyttökustannuksia varten 50 000 mk. Momentti Ostokorttien jakelu merkittiin 2 100 000 mk:sta 4 050 000 mk:aan korotettuna. Valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 10 000 000 mk sisältävä momentti Toimenpiteet kaupungin polttoainetarpeen tyydyttämiseksi, oli uusi ja kansanhuollon luvun viimeinen. Väestönsuojelulautakunta ja sen toimisto luvun arvioitujen menot supistuivat tällä kertaa kertomusvuoden 8 595 148 mk:sta 130 900 mk:aan ja sen momenttien lukumäärä 3:een entisten 12:n asemesta, nimittäin momentteihin Palkkiot, Tilapäistä työvoimaa ja Arvaamattomat menot, jotka merkittiin vastaavasti 20 500 mk:ksi, 80 400 mk:ksi ja 30 000 mk:ksi arvioituina. Puheena olevan pääluokan lukujen Työvoimalautakunta ja Asutuslautakunta, joiden toiminnan laskettiin jatkuvan v:n 1946 aikana vielä puolen vuoden ajan, menojen yhteismäärä merkittiin edellisen kohdalla 532 637 mk:sta 276 460 mk:aan vähennetyin määrin sekä jälkimmäisen kohdalla 3 675 mk:sta 653 140 mk:aan korotettuna. Luvun Asutuslautakunta menojen nousuun vaikuttivat tuntuvimmin uudet momentit Tilapäistä työvoimaa, Vuokra, Siivoaminen ja Tarverahat, joille arvioitujen menot olivat yhteensä 506 140 mk. Luvussa Kansaneläkelaisa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuudet ainoalle momentille merkityt kansaneläkelaitokselle tulevat korvaukset arvioitiin 50 000 mk:ksi korotetuin määrin. Pääluokan viimeisestä luvusta Raittiusvalistuslautakunta puheenollan mainittakoon sille sisällytetty 100 000 mk:n suuruinen uusi momentti Raittiusvalistustoiminta.

Opetustoimen pääluokkaan, järjestyksessä yhdeksänteen, sisältyvien eri opetuslaitosten menojen suhteen mainittakoon seuraavaa. Suomenkielisten kansakoulujen ja ruotsinkielisten kansakoulujen lukujen palkkiomäärärahat laskettiin ottaen huomioon kaupunginvaltuuston päätös ²⁾ johtajaopettajille luokkaa kohden maksettavan palkkion korottamisesta. Samoin molempien lukujen tilapäisen työvoiman momentille sisällytettiin tarvittavat uudet menoerät, joista suomenkielisten kansakoulujen kohdalla mainittakoon 150 000 mk:n suuruinen erä koulun järjestämää vapaata varhaisnuorisotoimintaa varten ja 50 000 mk:n suuruinen erä muun tilapäisen työvoiman palkkaamiseen sekä ruotsinkielisten kansakoulujen kohdalla mm. 390 000 mk:n suuruinen erä siivoamis- ja lämmityspalkkioihin liitosalueen 9 koulussa. Kyseisten lukujen momentilla Vuokra tapahtuneeseen nousuun vaikuttivat tuntuvimmin liitosalueen koulutaloja koskevat vuokramenot, jotka suomenkielisten kohdalla arvioitiin 2 420 340 mk:ksi ja ruotsinkielisten kohdalla 386 412 mk:ksi. Lisäksi varattiin suomenkielisten kansakoulujen Töölönkadun

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 60. — ²⁾ S:n s. 62

55:ssä olevan kouluhuoneiston vuokraan valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 150 000 mk sekä Pukinmäen kokeilukoulun vuokraan 17 250 mk. Etenkin ruokakustannusten nousun vuoksi oli molempien edellä mainittujen lukujen momenttia Suoranaiset avustukset korotettava tuntuvasti, edellisen 20 290 000 mk:aan ja jälkimmäisen 5 068 000 mk:aan. Suomenkielisten kansakoulujen luvun viimeinen momentti Kulosaaren suomenkielinen valmistava koulu oli uusi ja arvioitiin sille menoja 273 000 mk. Ruotsinkielisten kansakoulujen luvun v:n 1945 talousarviossa ollut viimeinen momentti Yleisen ammattikoulun kansakoululuokka jätettiin pois. Luvun Kansakoulujen yhteiset menot suhteen mainittakoon, että sen 75 720 mk:n suuruinen momentti Tilapäistä työvoimaa oli uusi ja käsitti tähän suomenkielisten kansakoulujen luvun vastaavalla momentilta siirretyn ylimääräisen kodissakävijän palkkausmenot. Lukujen Suomenkielinen työväenopisto ja Ruotsinkielinen työväenopisto tilapäisen työvoiman momentilla otettiin huomioon valtuuston päätös ²⁾ luennoitsijain ja tuntiopettajien palkkioiden korottamisesta; lisäksi merkittiin edellisen luvun kyseiselle momentille 40 000 mk:n suuruinen erä kahden henkilön palkkaamiseen 8 kuukauden ajaksi päällysvaatteiden vartiointia varten opistotalossa sekä jälkimmäisen luvun vastaavalle momentille 5 000 mk:n suuruinen erä luentojen aikana tarvittavan vahvistimien palkkaamiseen. Yleisten ammattikoulujen luvun yleisen ammattikoulun menot sisältävän nimikkeen ja kirjapainokoulun menot sisältävän nimikkeen sekä Ammatteihin valmistavat koulut nimisen luvun sekä valmistavan poikien ammattikoulun että valmistavan tyttöjen ammattikoulun tilapäisen työvoiman määrärahaan merkittiin valtuuston päätösten ³⁾ edellyttämät määrärahat tuntipalkkioiden korottamisesta. Tuntuvin määrärahan nousu kohdistui jälkimmäisen luvun valmistavan tyttöjen ammattikoulun momenttiin Helsingistä kotoisin olevien oppilaiden ruokinta, jonka menot arvioitiin 212 625 mk:ksi v:n 1945 talousarviossa olleen 72 250 mk:n asemesta. Luvun Kotitalouslautakunta tilapäisen työvoiman määrärahaa arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ³⁾ kolmen tilapäisen kotitalousneuvojan palkkaamisesta liitosalueita varten 263 520 mk:n menoin. Lastentarhat luvun nimikkeen Lastentarhat laitoksineen tilapäisen työvoiman määrärahan nousuun 119 276 mk:sta 645 750 mk:aan vaikutti tuntuvana tekijänä momentille sisällytetty 313 860 mk:n suuruinen erä tilapäisen työvoiman palkkaamiseen Leppäsuon lastentarhaan sekä yhteen Kalliossa olevaan lastentarhaan. Ruokintamaksuja oli korotettava kauttaaltaan n. puolella, joten momentilla Ruokinta tapahtui nousu 1 567 550 mk:sta 3 269 000 mk:aan. Puheena olevan luvun, Lastentarhat, kolme viimeistä momenttia Munkkiniemen lastentarha, Lauttasaaren lastentarha sekä Tapanilan ja Pakila-Pirkkolan lastentarhat olivat uusia ja merkittiin niille menoja vastaavasti 388 650 mk, 223 325 mk ja 1 286 910 mk. Kaiken kaikkiaan Lastentarhat laitoksineen nimikkeen menojen loppusumma merkittiin 6 634 548 mk suuremmaksi kuin se oli ollut v:n 1945 talousarviossa. Luvun Avustukset nimikkeeseen Ammattikoulut lisättiin Verhoiluammattikoulu niminen uusi momentti, 69 120 mk:n suuruinen; nimikkeen Kauppaoppilaitokset, teknillinen opetus ym. uudet momentit Oulunkylän Yhteiskoulu, Äggelby Svenska Samskola, Kulosaaren Yhteiskoulu, Brändö Svenska Samskola, Munkkiniemen Yhteiskoulu, Munksnäs Svenska Samskola ja Malmin kaupallinen keskikoulu arvioitiin vastaavasti 100 000 mk:n, 90 000 mk:n, 220 000 mk:n, 440 000 mk:n, 265 000 mk:n, 100 000 mk:n ja 200 000 mk:n suuruisiksi sekä nimikkeeseen Lastentarhat ja seimet sisällytetyt uudet momentit Vapaan Huollon Haagan keskuksen lastentarha ja päiväkotit, Mannerheimin lastensuojeluliiton Oulunkylän osaston lastentarha, Pitäjänmäen lastentarha, Mannerheimin lastensuojeluliiton Santahaminan lastentarha ja NNKY:n lastentarhan avustus vastaavasti 130 950 mk:n, 320 570 mk:n, 210 530 mk:n, 103 015 mk:n ja 126 660 mk:n suuruisiksi. Yleensä korotettiin melkein kaikkia lukuun sisältyviä eri laitosten avustuseriä, ja korotus oli miltei kauttaaltaan 35.0 %; tuntuvin poikkeus kohdistui momentteihin Taideteollisuuskeskuskoulu, Tekniska Läroverket ja Yhdistys Töölön lastenseimi, joiden kohdalla korotus oli vastaavasti 132.1 %, 112.5 % ja 199.9 %. Puheena olevan pääluokan viimeisen luvun Käyttövarat ainoa, 100 000 mk:n suuruinen kaupunginvaltuuston käyttövarat sisältävä momentti jäi pois ja lukuun lisättiin momentti Kaupunginhallituksen käytettäväksi, samansuuruisin menoin.

Kymmenennen pääluokan, Sivistystoimi, luvun Kaupunginkirjasto momentille Sääntöpalkkaiset virat merkittiin ⁴⁾ tarvittavat varat 31 palkkahuokkaan kuuluvan haarakirjas-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 63. — ²⁾ S:n s. 64. — ³⁾ S:n s. 14. — ⁴⁾ S:n s. 66.

tonhoitajan palkkaamiseen sairaalahaarakirjastoa varten. Momentilla Tilapäistä työvoimaa kirjastokerhoja varten v:n 1945 talousarviossa varattu 5 000 mk:n erä korotettiin 70 000 mk:aan ja samalla opintokerhojen lukumäärä yhdestä 7:ään, koska opintokerhotoiminta on osoittautunut mitä tarkoituksenmukaisimmaksi sivistystyömuodoksi kirjastoissa. Kaluston hankintaan tarvittava kirjaston määräraha arvioitiin 750 000 mk:ksi, josta, ottaen huomioon kaupunginvaltuuston päätös ¹⁾, varattiin Käpylän haarakirjastoa varten 200 000 mk, liitosalueiden kirjastoja varten 200 000 mk sekä kaupungin muita kirjastoja varten 350 000 mk. Momentti Painatus ja sidonta korotettiin 1 103 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan ja momentti Kirjallisuus noin puolella eli 3 000 000 mk:aan. Kaupunginmuseon sääntöpalkkaisten virkain määrärahaan merkittiin ¹⁾ mm. varat 42 palkkaluokkaan kuuluvan amanuenssin palkkaamiseen. Musiikkilautakunnan luvun kaupunginorkesterin sääntöpalkkaisten virkain määrärahaan otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ kaupunginorkesterin konserttimestarin viran siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan. Kaupunginorkesterin kohdalla v:n 1945 talousarviossa esiintyvä momentti Ulkoilmakonsertit siirrettiin puheena olevan pääluokan viimeiseen lukuun Avustukset, koska momentille merkityt menot lisäsivät kaupunginorkesterin menojen loppusummaa näiden konserttien millään tavoin kuulumatta orkesterin toimintapiiriin. Jo mainittuun lukuun Avustukset sisältyviä teatterien ja taidelaitosten avustuseriä korotettiin melkein kaikkia 35.0 %, eräitä 65.0 %. Ylioppilasteatteri esiintyy myös jälleen sotavuosien jälkeen avustusta saavana taidelaitoksena 27 000 mk:n avustuksin¹⁾. Samoin merkittiin avustusta nauttivien joukkoon Helsingin torvisoittokunta 135 000 mk:n menoin. Luvun viimeisen momentin muodosti edellisestä luvusta siirretty momentti Ulkoilmakonserttien toimeenpaneminen, jolle merkittiin käyttövaroja 67 500 mk. Teatterien ja oopperan avustusten ehdoksi valtuusto asetti sen, että Suomen kansallisteatteri, Ruotsalainen teatteri ja Helsingin kansanteatterit antoivat vähintään 25 ja Suomalainen ooppera vähintään 8 kansannäytäntöä puolin tai sitä halvemmin lipunhinnoin.

Kiinteistöjen pääluokan, yhdenmentoista järjestyksessä, luvun Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto sääntöpalkkaisten virkain määrärahaa arvioitaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös ²⁾ eräiden uusien virkojen perustamisesta kiinteistötoimistoon. Määrärahaan Tilapäistä työvoimaa merkittiin tonttiosaston kohdalle 146 400 mk:n suuruinen erä maanhankintalaista aiheutuvien kysymysten hoitamiseen tarvittavan asutuslakimiehen palkkaamiseen koko vuoden ajaksi ja 92 040 mk:n erä varastoalueiden tarkastajan apulaisen palkkaamiseen. Luvun momenteilla Vuokra, Lämpö, Valaistus ja Siivoaminen aiheuttivat osaltaan nousua metsätalousosaston toimistohuoneiston meno-erät. Tuntuvin määrärahan nousu kyseisessä luvussa tapahtui momentilla Kolmio-, monikulmio- ja yksityiskohtien mittaukset, jonka entinen määrä, 450 000 mk:n suuruinen, korotettiin 2 000 000 mk:aan. Maatalousosasto nimisen luvun tilapäisen työvoiman momentille merkittiin varat 4 karjakolle entisten 3:n asemesta ja 78 muonamiehelle entisten 80:n asemesta; kyseisellä momentilla tapahtunut määrärahan nousu oli kaikkiaan 5 231 194 mk:n suuruinen. Muut puheena olevan luvun menojen tuntuvimmat lisäykset tapahtuivat momenteilla Navetat ja sikala, Maanviljelys ja Rakennukset, jokaisessa yli 1.6 milj. mk:n suuruisina. Luvun Metsätalousosasto suhteen mainittakoon, että siihen liitetyt kaksi uutta momenttia Siementen, taimien ja lannoitusaineyden hankinta ja Sekalaiset menot olivat vastaavasti 25 000 mk:n ja 15 000 mk:n suuruiset. Luvussa Talo-osasto merkittiin kaupungin talojen hallinto ja hoitomomentille Tilapäistä työvoimaa eräitä uusia eriä, nimittäin 50 040 mk talonmiehen palkkaamiseen taloon Kumpula, litt. A ja B, 71 280 mk lämmittäjän palkkaamiseen Vallilan väestönsuojaan, 77 760 mk vartijan palkkaamiseen Malmin kaatopaikalle, 64 800 mk Högkullan, RN 8³, terveystalon talonmiehen palkkaamiseen, 30 420 mk n.s. Hauptin huvilan, RN 7⁷⁴, 8⁵ ja 8⁷, talonmiehen palkkaamiseen ja 30 420 mk lääkärin asunnon, RN 1²³, talonmiehen palkkaamiseen. Luvun 628 512 mk:n suuruinen momentti Vuokrat oli uusi ja käsitti Malmin entisen kaatopaikan ja talon Ruoholahdenkatu n:o 5 vuokramenot. Poliisihuoneistojen momentilla Tilapäistä työvoimaa korotettiin siivoojain lukumäärä 32: sta 34:ään. Tuntuvin menojen lisäys kohdistui edellä mainittuun momenttiin sekä momentteihin Vuokrat ja Lämpö, joiden kohdalla lisäykset olivat vastaavasti 901 708 mk:n, 704 624 mk:n ja 1 429 860 mk:n suuruiset. Kunnallisten työväenasuntojen menojen suhteen mainittakoon, että sen 160 000 mk:n

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 66 — ²⁾ S:n s. 15.

suuruinen viimeinen momentti Leikkikentän ym. rakentaminen Karstulantien varrelle oli uusi. Puistotalojen menot, jotka muodostivat puheena olevan talo-osasto nimisen luvun seuraavan nimikkeen oli uusi ja käsitti seuraavat momentit alla mainituin menoin: Tilapäistä työvoimaa, 462 930 mk, Kesälomasijaiset, 23 760 mk, Vuokra, 10 080 mk, Lämpö, 29 000 mk, Valaistus, 245 000 mk, Siivoaminen, 5 500 mk, Vedenkulutus, 111 000 mk, Puhtaanapito, 98 000 mk, Kaluston hankinta, 13 880 mk, Kaluston kunnossapito, 2 230 mk ja Korjaukset 500 000 mk. Nimikkeen Rakennusten korjaukset momenteilla tapahtui huomattavia määrärahojen kohoamisia, jotka monessa tapauksessa aiheutuivat pommitusvaurioiden korjauskustannuksista; tuntuvin nousu tapahtui momenteilla Kaupungintalo, rahatoimisto ja virastotalo, Poliisilaitoksen rakennukset, Kirjastorakennukset ja Työväenasunnnot, joiden kohdalla se oli vastaavasti 807 750 mk, 249 700 mk, 875 000 mk ja 298 500 mk. Momentit Malmin liitosalue; erinäiset korjaukset ja Kulosaaren liitosalue; varasto-, korjauspaja- ja autovajarakennus, vastaavasti 162 000 mk:n ja 34 500 mk:n suuruiset, olivat uusia. Talo-osaston uuteen ja viimeiseen nimikkeeseen Kalliosuojat sisällytettiin seuraavat momentit alla mainituin menoin: Tilapäistä työvoimaa, 1 351 000 mk, Kesälomasijaiset, 85 525 mk, Lämpö, 946 980 mk, Valaistus ja tuuletus, 405 264 mk, Vedenkulutus, 81 780 mk, Puhtaanapito, 48 000 mk, ja Korjaukset, 300 000 mk. Luvun Siirtolapuutarhat momentille Korjaukset merkittiin Vallilan siirtolapuutarhan kohdalle valtuuston päätöksen mukaisesti¹⁾ 150 000 mk siltojen uusimista varten. Lisäksi sisällytettiin momentille 25 120 mk:n suuruinen uusi erä Marjaniemen siirtolapuutarhaa varten. Lukuun lisättiin 222 000 mk:n suuruinen momentti Keinujen ja kiipeämispuiden pystyttäminen.²⁾ Luvun Erinäiset menot momenteilla tapahtuneista muutoksista mainittakoon momenttien Sörnäs A.B:n osuus yhtiön entisten vuokra-alueiden tuloista ja Helsingin maatalouskerhoyhdistys r.y., avustus, kaupunginhallituksen käytettäväksi, kohoaminen vastaavasti 285 000 mk:sta 525 000 mk:aan ja 110 000 mk:sta 300 000 mk:aan sekä momenttien Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset, kaupunginhallituksen käytettäväksi ja Veroja erinäisistä alueista maalauskunnissa aleneminen vastaavasti 1 600 000 mk:sta 1 000 000 mk:aan ja 375 000 mk:sta 50 000 mk:aan. Lukuun lisätty uusi momentti Avustuksia liitosalueella oleville maatalouskerhoyhdistyksille oli 80 000 mk:n suuruinen. Luvussa Erinäisten hallintokuntain rakennusten korjaukset mm. momenteilla Sairaalarakennukset, Kansakoulut, Työväenopisto ja Ammattikoulut tapahtuneen määrärahan kohoamisen vastaavasti 1 615 350 mk:sta 3 202 795 mk:aan, 1 547 300 mk:sta 3 797 500 mk:aan, 59 000 mk:sta 170 000 mk:aan ja 191 000 mk:sta 216 000 mk:aan aiheuttivat osittain pommitusvaurioiden korjauskustannukset. Momentit Liitosalueiden sairaalarakennukset, Malmin liitosalueen lastenkoti, Liitosalueitten kansakoulurakennukset ja Liitosalueitten vuokratut kansakouluhuoneistot olivat uusia ja arvioitiin niiden menot vastaavasti 208 000 mk:n, 59 400 mk:n, 724 700 mk:n ja 10 000 mk:n suuruisiksi. Puheena olevan luvun momentti Tulli- ja satamarakennukset siirrettiin satamien menot käsittävään pääluokkaan. Viimeiseen lukuun Käyttövarat sisältyvään kiinteistölautekunnan käyttövarain entinen määrä 200 000 mk korotettiin 300 000 mk:ksi kaupunginhallituksen käyttövarain jäädessä edellisen vuoden määrään eli 200 000 mk:aan.

Pääluokan Yleiset työt, joka on järjestyksessä kahdestoista, luvun Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto momentille Tilapäistä työvoimaa sisältyi tällä kertaa erät uuden 5 600 mk:n kuukausipalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamiseen rakennustoimiston satamarakennusosastolle, uuden 6 635 mk:n kuukausipalkkaisen piirtäjän palkkaamiseen toimiston puisto-osastolle ja uuden 4 795 mk:n kuukausipalkkaisen vahtimestarinapulaisen palkkaamiseen toimiston varasto-osastolle; toimiston talorakennusosaston kohdalle varattiin 174 600 mk ylimääräisen rakennusinsinöörin palkkaamiseen. Momentille Vuokra merkittiin kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ mukaisesti 116 784 mk:n erä Malmin entisen kaatopaikan rakennusten vuokramenoja varten. Tiliviraston luvun momentilla Tilapäistä työvoimaa korotettiin toimistoapulaisten lukumäärä 3:ksi entisen yhden asemesta. Luvun Kadut ja tiet momenttien suhteen mainittakoon, että ne merkittiin nimeltään jonkun verran muutettuina ja menoiltaan tuntuvasti korotettuina. Tässä mainittakoon momenttien Katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjaukset ja kunnossapito nykyisellä kaupunkialueella, Liikennejärjestely sekä katujen ja teiden päällystysten uusiminen, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, sm., Katujen, teiden

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 84. — ²⁾ Khs 15 p. marrask. 16 118 §.

ja yleisten paikkojen puhtaanapito nykyisellä kaupunkialueella ja Sähkönkulutus sekä valaistuslaitteiden hoito ja kunnossapito nykyisellä kaupunkialueella kohoaminen vastaavasti 10 000 000 mk:sta 16 350 000 mk:aan, 3 000 mk:sta 202 000 mk:aan, 8 812 970 mk:sta 20 747 500 mk:aan ja 4 800 000 mk:sta 6 109 000 mk:aan. Lukuun lisättiin uudet momentit Katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjaukset ja kunnossapito liitosalueella, Katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito liitosalueella ja Sähkönkulutus sekä valaistuslaitteiden hoito ja kunnossapito liitosalueella vastaavasti 3 220 000 mk:n, 800 000 mk:n ja 750 000 mk:n suuruisin menoin. Luvussa Viemärit viemärien korjaus- ja kunnossapitokustannukset merkittiin nykyisellä kaupunkialueella edellisen vuoden 3 400 000 mk:n määrästä 6 000 250 mk:aan korotettuna ja momentille Viemärien korjaus- ja kunnossapito liitosalueella, joka oli uusi, merkittiin 500 000 mk. Puheena olevan pääluokan luvun Istutukset momentti Puistot ja istutukset korotettiin 3 500 000 mk:sta 6 000 000 mk:aan ja momentti Vanhojen nurmien ja käytävien uudistus 125 000 mk:sta 1 000 000 mk:aan. Lukuun lisättiin kolme uutta momenttia: Suomenlinnan museoalueen puhtaanapito sekä puiden ja pensaiden hoito, Liitosalueitten istutusten kunnossapito ja Lastenkeinujen ja hiekkalaatikkojen hankkiminen liitosalueille vastaavasti 100 000 mk:n, 300 000 mk:n ja 100 000 mk:n suuruiset. Varasto nimisen luvun momenttien suhteen mainittakoon, että useimpia niistä oli huomattavasti korotettava. Näistä mainittakoon momenttien Työkalujen ja pienemmän kaluston osto, kunnossapito ym., Uusien koneiden osto, sm., Työkoneiden vuosikorjauksia, varaosia ja hoito, Kuorma-autojen korjaus, varaosia ja renkaita ja Uusia työmaakojuja kohoaminen vastaavasti 800 000 mk:sta 1 500 000 mk:aan, 300 000 mk:sta 4 000 000 mk:aan, 1 000 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan, 1 000 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan ja 100 000 mk:sta 1 000 000 mk:aan. Kyseisen luvun viimeinen momentti Käsityökaluston täydennys sisällytettiin lukuun lisättyyn nimikkeeseen Konepaja, jonka toinen, 1 032 000 mk:n suuruinen momentti Työkoneiden hankinta, oli uusi. Työntekijäin ja työ-määrärahoista palkattujen kuukausipalkalla olevien viranhaltijoiden erinäiset edut nimisen luvun menojen loppusumma osoitti 11 020 000 mk:n nousua edelliseen talousarvioon verraten ja kohdistui lisäyksestä 8 500 000 mk määrärahaan Kesäloma, 3 400 000 mk määrärahaan Sairausapu ja 1 000 000 mk määrärahaan Kansaneläkelaitokselle suoritettavat vakuutusmaksut. Momentti Reserviin kutsuttujen palkkaus sitä vastoin aleni 3 000 000 mk:sta 400 000 mk:aan. Käyttövarat nimiseen viimeiseen lukuun sisältyvien kaupunginhallituksen käyttövarain edellisen vuoden määrä korotettiin kolminkertaiseksi eli 3 000 000 mk:aan.

Kolmannentoista pääluokan, Puhtaanapito, luvussa Katujen ja kiinteistöjen puhtaanapito olevissa määrärahoissa tapahtui tuntuvaa nousua. Näistä ennen muita mainittakoon Työpalkat ja Uudishankinnat nimiset määrärahat, joista edellisen lisäys oli 16 896 520 mk ja jälkimmäisen, kaupunginvaltuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti, 9 850 000 mk; muut huomattavimmat lisäykset kohdistuivat momentteihin Kaluston kunnossapito, Tarveaineet ja Työntekijäin erinäiset edut ja olivat vastaavasti 1 351 300 mk:n, 1 320 100 mk:n ja 1 195 000 mk:n suuruiset. Luvun entiset momentit Hevosten elatus ja Uudistyt poistettiin. Puheena olevan luvun, Katujen ja kiinteistöjen puhtaanapito, menojen lopullinen yhteissumma osoitti kaikkiaan 30 284 518 mk:n lisäystä edelliseen vuoteen verraten.

Neljännentoista, satamien menot käsittävän pääluokan luvun Satamalautakunta ja satamahallintotoimisto palkkiomäärärahoissa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös ²⁾ puheenjohtajan vuosipalkkion korottamisesta; jäsenten lukumäärä merkittiin 8:ksi entisten 6:n asemesta; lisäksi määrärahaan lisättiin tarvittavat uudet erät jaoston puheenjohtajan ja 4 jäsenen palkkioita varten. Luvun Satamaliikenne tilapäisen työvoiman määrärahoihin merkittiin varat 2 600 mk:n kuukausipalkkaisen ylimääräisen tarkastuskonstaapelin palkkaamiseen koko vuoden ajaksi. Saman luvun Satamahallinnon alukset nimisen nimikkeen määrärahoissa, joihin edellisenä vuonna sisältyivät myöskin Neuvostoliitolle luovutetun jäänmurtaajan Turson käyttömenot, tapahtui vähäistä alenemista muiden momenttien paitsi tilapäisen työvoiman toimirahojen ja käyttökulujen osalta, joista mm. viimeksi mainitun menot lisääntyivät 1 600 000 mk huolimatta siitä, että satamalaitoksella oli nyt käytettävissään ainoastaan yksi jäänmurtaja. Kyseisen nimikkeen momentti Vuosilomasijaiset poistettiin. Satamakannanta nimisen luvun kokoon-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 89. — ²⁾ S:n s. 91.

panoa muutettiin jonkun verran. Luvun nimike Varastoimisosasto ja laiturihuolto muutettiin erilliseksi Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto nimiseksi luvuksi, johon merkittiin puheena olevan luvun momentit Palkkausmenot, Käyttömenot ja Korjauskustannukset. Luvun momentti Korko ja kuoletus poistettiin. Kyseisten lukujen, Satamakannanta ja Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, momenttien suhteen mainittakoon lisäksi, että tuntuvin lisäys, 1 352 246 mk, tapahtui ensiksi mainitun luvun momentilla Lämpö ja jälkimmäisen luvun momentilla Palkkausmenot, jossa menojen määrä kohosi 8 500 000 mk:sta 16 900 000 mk:aan. Seuraavan luvun, tällä kertaa Korjaus ja kunnossapito nimiseksi muutetun, nimike Rakennukset sisälsi edellisen vuoden talousarviossa Kiinteistöjen pääluokan lukuun Erinäisten hallintokuntain rakennusten korjaukset sisältyneet tulli- ja satamarakennusten korjauskustannukset 320 500 mk:sta 1 020 000 mk:ksi korotettuina. Luvun toisen ja jälkimmäisen nimikkeen Satamat määräraha Sataman kiinteät laitteet korotettiin 3 milj. mk eli 8 000 000 mk:aan; määräraha Sataman irtonaiset laitteet korotettiin 1 750 000 mk:sta 3 000 000 mk:aan ja määräraha Korvaus rakennustoimiston yleiskustannuksista 709 720 mk:sta 1 322 664 mk:aan. Momentti Liitosalueella olevat satamalaitteet oli uusi ja 700 000 mk:n suuruinen.

Viidennentoista pääluokan, Teurastamo, arviotulot huomioonottaen laskettiin laitoksen arvioitu tappio v. 1946 2 941 000 mk:ksi sen oltua kertomusvuoden talousarvion mukaisesti 3 234 590 mk. Tilapäisen työvoiman määrärahaan sisältyi tällä kertaa seuraavat uudet erät, nimittäin 18 000 mk Malmin lihan tarkastamon tarkastuseläinlääkäriin palkkaamiseen ja 3 900 mk saman tarkastamon halliapulaisen palkkaamiseen sekä 205 632 mk kalasataman vartiointia johtuvia palkkauseräjä. Momentilla Lämpö tapahtunut nousu oli 1 570 850 mk:n suuruinen ja puhtaanapidon momentin määräraha korotettiin 200 000 mk:sta 1 010 200 mk:aan, johon sisältyi 600 000 mk:n suuruinen uusi erä asiakkaille hylkylihasta suoritettavia korvauksia varten. Määräraha Rakennusten, teiden ja ratojen korjaukset merkittiin 1 000 000 mk:aan korotetuina määrin ja luvun viimeinen momentti, tällä kertaa Teurastajien palkat niminen, korotettiin 191 000 mk:sta 888 000 mk:aan.

Elintarvikekeskuksen pääluokan, kuudennentoista, sekä arviomenot että -tulot huomioonottaen laskettiin laitoksen tuottavan voittoa 944 031 mk eli 342 077 mk vähemmän kuin kertomusvuoden talousarvion mukaisesti. Luvun tilapäisen työvoiman määräraha osoitti 1 700 000 mk:n nousua. Momentille Kaluston bankinta merkittiin edellisen vuoden 150 000 mk:n määrä 1 500 000 mk:ksi korotettuna kahden auton ja kolmen keittopadan hankkimista varten. Luvun muilla momenteilla tapahtunut menojen nousu oli tuntuvin Tavaranoistot nimisellä, jonka kohdalla se oli 2 600 000 mk.

Seitsemännentoista, teknillisten laitosten ja niihin liitetyn liikennelaitoksen pääluokan kohdalla arvioitiin vesijohtolaitoksen ja kaasulaitoksen luvuissa, huomioonottaen laitosten sekä tulot että menot, kummassakin syntyvän vajeusta, edellisessä 8 389 673 mk, oltuaan se kertomusvuoden talousarviossa 4 083 449 mk, ja jälkimmäisessä 35 397 724 mk, oltuaan se kertomusvuoden talousarvion mukaisesti 25 559 058 mk, kun taas sähkölaitos ja liikennelaitos tuottivat ylijäämää, joista tarkemmin tulosääntöä koskevassa selostuksessa. Vesijohtolaitoksen luvun käyttömäärärahoihin Palkat merkittiin tarvittavat uudet erät ylimääräistä kemistityötä ja ulkotöiden työnjohtoa varten. Samoin käyttömäärärahojen lisäys oli tuntuva, 17 772 500 mk, momentin Vedenpuhdistus ja -pumppuaminen kohdalla, jonka menot nousivat 30 685 000 mk:aan. Momentilla Korjaukset ja muut kustannukset tapahtunut 2 232 260 mk:n suuruinen nousu, käsitti miltei kokonaan Vanhankaupungin laitosten lämmityskustannukset, jotka merkittiin tällä kertaa 2 106 000 mk:n suuruisiksi. Kyseisen vesijohtolaitoksen luvun jakelumäärärahaan Korjaukset ja muut kustannukset, jotka arvioitiin 5 000 000 mk:ksi, vaikutti lisäävästi mm. Helsingin putkiverkon, palopostien ja säiliöiden korjauskustannusten nousu, 1 400 000 mk, sekä tarvittavat uudet erät Suomenlinnan sekä alueliitoksen johdosta vesijohtolaitoksen hallintaan joutuneiden Lauttasaaren ja Kulosaaren putkiverkkojen korjauskustannuksia varten. Luvun yhteisiin sekalaismenoihin sisältyviä määrärahoja oli useimpia huomattavasti korotettava; tuntuvin lisäys tapahtui momenteilla Laitteiden arvon kuoletukset, Pääoma-arvon korko, Vakuutusmaksut sekä Kalliinajanlisäykset, joilla se oli vastaavasti 2 100 000 mk, 2 500 000 mk, 1 000 000 mk ja 5 000 000 mk. Luvun nimikkeeseen Käyttövarat sisältyi 170 000 mk palkankorotuksia varten uutena momenttina kaupunginvaltuuston käytettäväksi. Vesijohtolaitoksen luvun menoissa tapahtunut nousu oli kaikkiaan

35 368 224 mk. Luvun Kaasulaitos menot nousivat kaikkiaan 305 487 362 mk, mikä lisäys miltei kokonaan kohdistui käyttömäärärahoihin Kaasunvalmistuksen aine- ja työ kustannukset ym., joka lisääntyi 274 362 600 mk, Kaasunvalmistuksen sivutuotteet, joka lisääntyi 3 628 000 mk ja Korjaukset ja muut kustannukset, jonka kohdalla lisäys oli 5 400 000 mk. Kyseisen luvun yhteisten sekalaismenojen määrärahoissa menojen suurin nousu kohdistui kalliinajanlisäyksiin, jotka merkittiin 2 930 000 mk:sta 12 000 000 mk:aan korotetuksi määrin, jota vastoin momentilla Pääoma-arvon korko on havaittavissa 50 000 mk:n suuruinen aleneminen. Nimikkeeseen Katu- ja satamavalaistus sisällytetty momentti Työpalkat ja muut kustannukset sekä kaasulyhtyjen poistaminen sähkövalaistukseen siirtymisen johdosta merkittiin 250 000 mk:n suuruiseksi ja nimikkeeseen Käyttövarat sisältyi 200 000 mk palkankorotuksia varten uutena momenttina kaupunginvaltuuston käytettäväksi. Sähkölaitoksen tuottamaan voittoon suurempana tekijänä oli sen tulojen lisääntyminen kuin sen menojen vähentyminen. Huomattavin menojen nousu, 177 540 000 mk, kohdistui luvun käytön nimikkeeseen alaiseen momenttiin Energianhankinta ja käyttötarvikkeet, jonka loppusumma nousi 238 600 000 mk:aan. Saman nimikkeeseen momentin Korjaukset ja muut kustannukset menot merkittiin 7 000 000 mk:ksi, joten momentin menojen lisäys oli 2 020 000 mk:n suuruinen. Jakelumäärärahan momentilla Palkat menojen lisäys oli 2 061 358 mk, ja momentin Korjaukset ja muut kustannukset kertomusvuoden 4 200 000 mk:n suuruinen määrä korotettiin 3 300 000 mk. Luvun yhteisten sekalaismenojen määrärahoissa tapahtuivat tuntuvimmat korotukset momenteilla Osuus kaupungin suorittamiin eläkkeisiin, Vakuutukset ja verot sekä Kalliinajanlisäykset, jotka merkittiin vastaavasti 2 700 000 mk:sta 5 736 000 mk:aan, 750 000 mk:sta 3 492 000 mk:aan ja 4 900 000 mk:sta 17 000 000 mk:aan korotetuksi määrin. Momentilla Työntekijän ja viranhaltijain erinäiset edut oli sitä vastoin todettavissa määrärahan aleneminen 1 060 000 mk eli 4 600 000 mk:aan. Höyrynmyynti nimisen nimikkeeseen 21 000 000 mk:n määräiseksi korotetun ainoan momentin Höyrynmyynti kaasulaitokselle lisäys oli 16 226 000 mk. Puheena olevan sähkölaitoksen luvun nimike Esikaupunkiliikenne oli uusi ja sen ainoa momentti Sähkövirran hankinta, palkat, kuoletukset ja korot sekä kunnossapito- ym. kustannukset 6 373 572 mk:n suuruinen. Nimikkeeseen Käyttövarat sisältyi 400 000 mk palkankorotuksia varten uutena momenttina kaupunginvaltuuston käytettäväksi. Uutena ja viimeisenä lukuina puheena olevaan pääluokkaan liitettiin Liikennelaitos niminen luku. Luvun menojen yhteissumma arvioitiin 415 839 022 mk:ksi, jotka merkittiin siihen sisältyvien eri nimikkeiden kohdalle seuraavasti: Hallinto, 2 326 140 mk, Kassa- ja tilivirasto, 3 972 913 mk, Raitiotieliikenne, 59 806 891 mk, Ratojen ja ilmajohdon kunnossapito, 56 044 020 mk, Raitiovaunuston kunnossapito, 65 585 402 mk, Raitiovaunuhallien kunnossapito, 3 750 000 mk, Raitiovaunutyöpajojen kunnossapito, 2 895 000 mk, Omnibustiliikenne, 14 836 141 mk, Omnibusvaunuston kunnossapito, 23 269 120 mk, Omnibushallien kunnossapito, 1 915 000 mk, Omnibustyöpajojen kunnossapito, 840 000 mk, Pilketehdas ja hiiltämö, 1 825 000 mk, Laivaliikenne (S/S J. L. Runeberg), 3 430 000 mk, Asuntokiinteistöjen kunnossapito, 1 206 000 mk, Yhteiset sekalaismenot, 173 937 395 mk ja Käyttövarat, 200 000 mk. Koska useamman vuoden aikana ei ole voitu suorittaa tarpeellisia ja tavanmukaisia ratojen ja raitiovaunujen korjaustöitä ja koska myöskin suurin osa omnibusvaunuista on muutettu tilapäisesti kuorma-autoiksi tavarain kuljettamista varten, merkittiin uuden luvun työmäärärahoihin runsaasti varoja ratojen ja vau-
nujen korjaustöihin.

Sekalaiset yleiset menot nimisessä kahdeksannessatoista pääluokassa oli kertomusvuoden talousarvioon verraten havaittavissa suurempi nousu kuin missään muussa varsinaisten menojen pääluokassa, tarkemmin sanoen 166 427 920 mk:n suuruinen. Ensimmäiseen lukuun, Erinäiset määrärahat, sisältyviä entisiä avustuseriä korotettiin melkein kaikkia, erien yhteissumman korotuksen noustessa 40 %. Luvusta poistettiin entiset momentit Helsingin Historiayhdistys, Kulosaaren sillan käyttö- ja korjauskustannukset, Helsingin Asevelipiiri sekä Helsingfors svenska vapenbröder. Edellä mainituista muutoksista johtuen tämän luvun menot alenivat lopullisesti 872 080 mk. Pääluokan menojen lisäys tapahtui sen toisessa ja viimeisessä luvussa Käyttövarat. Tähän lukuun merkittiin uudet määrärahat Veden hinnan nousun johdosta, kaupunginhallituksen käytettäväksi, 2 000 000 mk, ja Sähkön hinnan nousun varalta, kaupunginhallituksen käytettäväksi, 2 000 000 mk. Lukuun sisältyviä entisiä käyttövaramomentteja korotettiin, huomattavimmin eli 133 000 000 mk kaupunginhallituksen käyttövaroja kalliinajan-

lisäyksiin palkannauttijoille. Luvun entinen momentti Perunain varastoinnin edistämisen sitä vastoin poistettiin.

Yhdeksännentoista pääluokan, Korot ja lainakustannukset, luvun Vakautetun velan korot nimikkeeseen Suomen rahassa maksettava velka sisältyivät uusina momentteina Helsingin makasiini oy:n laina v:lta 1935, 517 000 mk ja Helsingin makasiini oy:n laina v:lta 1939, 350 000 mk. Luvun entinen momentti 1941 vuoden I laina, sm. poistettiin. Luvun Tilapäisluoton korot määräraha merkittiin 5 000 000 mk:sta 10 000 000 mk:aan korotetuin määrin. Puheena olevan pääluokan kolmannessa ja viimeisessä luvussa Kurssitappiot, kustannukset ja poistot tapahtui huomattava lisäys, 31 400 000 mk:n suuruinen, joka kohdistui kokonaisuudessaan momenttiin Korkojen kurssitappiot, sm. Luvun entinen momentti Kuoletusten kurssitappiot, sm. sisällytettiin kahdenteenkymmenenteen-kolmanteen ja viimeiseen, velan kuoletuksen menot käsittävään pääluokkaan rakennuslainojen alaiseksi.

Verojen poistojen ja palautusten pääluokassa, joka on järjestyksessä kahdeskymmenes, sen ensimmäinen momentti Erinäisten verojen poistot ja palautukset, sm. merkittiin 1 000 mk:sta 250 000 mk:aan korotetuin määrin ja sen toinen ja viimeinen momentti Kunnallisverojen poistot ja palautukset, sm. korotettiin 1 000 000 mk eli 56 000 000 mk:aan.

Pääomamenot alkavan kahdennenkymmenennen ensimmäisen pääluokan, Tuloa tuottavat pääomamenot, lukuun Satamat merkittiin seuraavat uudet määrärahat: Länsisataman rakennustöitä varten 3 000 000 mk, Lapinniemen ja Salmisaaren rakennustöitä varten 3 700 000 mk, Makasiinirannan rakennustöitä varten Eteläsatamassa 10 000 000 mk, Sörnäisten sataman rakennustöitä varten 1 000 000 mk, sivuutusraiteen rakentamiseen Kuusisaarenkadun kohdalle Arabian rataa 430 000 mk, kaupungin telakan korjaustöitä varten Länsisatamassa 540 000 mk, pohjoisen venealtaan ulkoosan eteläisen laiturin uudistamiseen ja rautatiesillan maatuen korjaamiseen Eteläsatamassa 443 000 mk ¹⁾, laituriin uudistamiseen liitosalueella, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, 500 000 mk, pommitusvaurioiden korjaamiseen 500 000 mk sekä satamajäänsärkijähinaajan hankkimiseen, satamalautekunnan käytettäväksi, valtuuston päättämä ¹⁾ määrä, 25 178 497 mk. Aikaisemmin aloitettuja, v. 1946 jatkettavia töitä varten sisällytettiin lukuun seuraavat rahamäärät: lisämäärärahaa aikaisemmin päätettyjä vielä tekemättä olevia töitä varten 1 800 000 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren rakennustöitä varten 5 500 000 mk, josta valtuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti 1 230 000 mk Matalasalmenkadun pohjoisen osan ja Kalastajantorin leventämistöitä varten, Katajanokan rakennustöiden jatkamiseen 4 500 000 mk, Herttoniemen rakennustöitä varten 20 000 000 mk ja laituriin uudistamiseen 1 000 000 mk. Lisäksi merkittiin lukuun täyteen ottoon rannoille 600 000 mk sekä korvausta rakennustoimiston yleiskustannuksista 5 351 300 mk. Lukuun Vesijohtolaitos sisältyi yhden entisen momentin, Vesimitarien hankinta, joka merkittiin 500 000 mk:ksi korotetuin määrin, lisäksi seuraavat uudet määrärahat: Ab. M. G. Stenius oy:lta v. 1939 ostetut vesijohtolaitokset, 4 200 000 mk, Esikaupunkiliitoksen yhteydessä kaupungille siirtyvät vesijohtolaitokset, 3 065 155 mk, Vesijohtotunneli Koskelan- ja Keijontien risteyksestä Mannerheimintien pohjoispäähän, kaupunginvaltuuston päättämä ³⁾ määrä, 20 000 000 mk, Uusia vesijohtoja varsinaiseen kaupunkiin, 2 520 000 mk, Uusia vesijohtoja läntisiin esikaupunkeihin, 2 640 000 mk, Uusia vesijohtoja pohjoisiin, Vantaan länsipuolella oleviin esikaupunkeihin, 17 115 000 mk, Uusia vesijohtoja itäisiin esikaupunkeihin, 15 731 000 mk, Kaupungin osuus suodatinlaitteiden hankkimisesta johtuneisiin kurssitappioihin, 750 000 mk ja Kaupunginhallituksen käytettäväksi, 200 000 mk. Luvun Kaasulaitos määräraha Pääputkiverkoston laajennus ja uusiminen merkittiin 1 912 000 mk korotettuna 2 701 000 mk:n suuruiseksi sekä määrärahat Liittymisjohdot, Kaasumittarien osto ja Kaupunginhallituksen käytettäväksi vastaavasti 350 000 mk:n, 1 600 000 mk:n ja 1 000 000 mk:n suuruisiksi. Määrärahojen Johtoverkon laajentaminen teknillisten laitteiden hallituksen määräyksen mukaan, Kaasu-uunien hiilen- ja koksinkuljetuslaitteet sekä Yhteensä 21 kuilua käsittävät turpeenhiililaitteet (Pilo) kohdalla sitä vastoin tapahtui tuntuva aleneminen, nimittäin vastaavasti 3 000 000 mk:sta 1 000 000 mk:aan, 3 800 000 mk:sta 1 450 000 mk:aan ja 19 000 000 mk:sta 4 400 000 mk:aan; viimeksi mainittuun määrärahaan oli kertomusvuon-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 92. — ²⁾ S:n s. 88. — ³⁾ S:n s. 94.

na jo myönnetty ¹⁾ lisää 4 400 000 mk. Uusi määräraha, 450 000 mk:n suuruinen, varattiin kuonan kuljettamisen koneellistamiseksi tarvittavien nostolaitteen, siltojen ja raiteiden hankkimiseen. Sähkölaitoksen luku sisälsi kaikki edellisen talousarvion vastaavan luvun momentit. Momentille Rakennukset merkittiin 5 120 000 mk, josta varattiin kaupunginvaltuuston päättämä ²⁾ määrä, 190 000 mk, sähkölaitoksen väestönsuojan varastotilan laajentamiseen. Momentti Koneisto oli tällä kertaa 32 500 000 mk:n suuruinen, josta valtuuston päätösten ³⁾ mukaisesti merkittiin sähkölaitoksen energianhankinnan lisäämiseen 4 000 000 mk ja Kampin aseman kojeistamiseen 1 500 000 mk. Momentilla Johtoverkko ja jakelulaitteet, jonka määräraha nousi 9 027 000 mk:sta 23 856 000 mk:aan, otettiin huomioon valtuuston eräitä määrärahaeriä koskevat päätökset ⁴⁾. Momentti Katuvalaistuslaitteet merkittiin 2 067 000 mk:sta 4 195 000 mk:aan korotetuin määrin ja momentille Sähkömittarien hankinta merkittiin 1 000 000 mk:n suuruinen lisäys ja nousi sen lopullinen määrä 2 500 000 mk:aan. Määräraha Kaupunginhallituksen käytettäväksi korotettiin 500 000 mk:ksi. Momentit Haagan kauppala ja Brändö Villastads Kommunin sähkölaitoksien sähkölaitteiden siirtyminen kaupungille, Pakinkylän sähkö oy:n sähkölaitteiden lunastaminen ja Herttoniemen sähkölaitteiden lunastaminen olivat uusia, joista ensimmäinen oli 2 259 730 mk:n suuruinen. Kahdelle jälkimmäiselle momentille merkittiin valtuuston päättämät ⁵⁾ määrät vastaavasti 908 250 mk:n ja 75 000 mk:n suuruisina. Ottaen huomioon valtuuston päätökset ⁶⁾ merkittiin lukuun Talorakennukset uusia määrärahoja seuraavasti: kalasataman suolakalavarastorakennuksen rakentamiseen 2 050 000 mk, kalasataman kalalaatikkosuojan rakentamiseen 814 000 mk, Kumpulan ja Toukolan puistotaloissa suoritettavia erinäisiä lisätöitä varten 8 275 500 mk, kunnallisten asuinrakennusten rakentamiseen Kymin- ja Limingantien varrella 16 300 000 mk ja kokoonpantavien puutalojen hankkimiseen 21 910 000 mk. Luvun entinen momentti Asuntojen kunnostaminen talossa Kruunuvuorenkatu n:o 11—13 korotettiin valtuuston päätöksen ⁷⁾ nojalla 4 751 500 mk:ksi. Luvun kaksi muuta jäljellä olevaa entistä momenttia Tervalammen työlaitoksen sikalan rakentaminen ja Korvaus rakennustoimiston yleiskustannuksista, sitä vastoin merkittiin, edellinen 1 037 000 mk:sta 440 000 mk:aan ja jälkimmäinen 7 112 000 mk:sta 5 454 100 mk:aan alennetuin määrin. Puheena olevaan pääluokkaan edellisenä vuonna sisältyneet kaksi viimeistä lukua Siirrot rahastoihin ja Muut sijoitukset poistettiin ja lukuun liitettiin Liikennelaitos niminen uusi luku, johon sisällytettiin valtuuston päätösten ⁸⁾ nojalla S/S J. L. Runebergin ostoa ja korjausta varten 3 000 000 mk ja uusien raitiovaunujen hankkimiseen 47 000 000 mk. Luvun kolmas ja viimeinen momentti Ennen yhtiön omaisuuden kaupungille siirtymistä tilattu kalusto oli 28 968 506 mk:n suuruinen. Kertomusvuoteen verraten oli kyseisen pääluokan menojen loppusummassa havaittavissa 123 782 288 mk:n suuruinen nousu, joka aiheutui edellä mainituista eri lukujen kohdalla tapahtuneista muutoksista. Luvut Satamat, Vesijohtolaitos ja Sähkölaitos osoittivat vastaavasti 56 478 797 mk:n, 42 710 155 mk:n ja 29 999 980 mk:n lisäystä, jolloin on lisäksi otettava huomioon 78 968 506 mk:n menot käsittävän Liikennelaitos nimisen uuden luvun lisäksitulo, kun taas luvut Kaasulaitos ja talorakennukset osoittivat vastaavasti 20 758 000 mk:n ja 18 236 900 mk:n vähennystä, jolloin on lisäksi otettava huomioon pääluokasta poistetut entiset luvut Siirrot rahastoihin ja Muut sijoitukset.

Kahdennessakymmenennessätoisessa, tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokassa talorakennusten lukuun merkityistä menoista tuli palolaitoksen osalle 28 000 mk, sairaanhoidon osalle 10 866 350 mk, mistä kaupunginvaltuuston päättämät määrät kulkutautisairaalan röntgenosaston ja hoitajattarien puhdistuslaitoksen järjestämiseen ⁹⁾, kulkutautisairaalan laboratorion laajentamiseen ¹⁰⁾, väliaikaisen desinfioimislaitoksen rakentamiseen Viipurin- ja Kotkankadun kulmaukseen ¹¹⁾ korva-, nenä- ja kurkkutautien osaston järjestämiseksi Kivelän sairaalaan ¹²⁾ ja Nikkilän sairaalan ullakkotilojen järjestämiseen asuntotarkoituksiin ¹³⁾, lastensuojelun osalle 268 000 mk, opetustöiden osalle 6 096 400 mk, mistä valtuuston päättämä määrä Aleksis Kiven koulun pommitusvaurioiden korjaamiseen ¹⁴⁾, sekä lisäksi valtuuston päättämä määrä virkamiesruokalan sisustamiseen kaupungintaloon ¹⁵⁾ ynnä 180 000 mk kaupungintalon julkisivun kunnostamiseen, 85 000 mk lastentarha Brävallaan uuden keskuslämmityskattilan

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 95. — ²⁾ S:n s. 96. — ³⁾ S:n s. 16. — ⁴⁾ S:n s. 82, 83 ja 93. — ⁵⁾ S:n s. 83. — ⁶⁾ S:n s. 91. — ⁷⁾ S:n s. 52. — ⁸⁾ S:n s. 50. — ⁹⁾ S:n s. 53. — ¹⁰⁾ S:n s. 63. — ¹¹⁾ S:n s. 4.

hankkimiseen, 160 000 mk rakennustoimiston konepajan ulkopajarakennuksen kahden väliseinän ja kolmen ikkunan tekemiseen, 175 000 mk opetuspesulan ym. sisustamiseen suomenkielisen työväenopiston taloon ja korvausta rakennustoimiston yleiskustannuksista 1 888 345 mk. Katujen ja teiden lukuun merkittiin uusia katuja ja teitä varten yhteensä 22 265 000 mk, siitä 340 000 mk Mäkelänkadun ja Tursontien välisen Koskelantien pohjoispuolen osan, 6 500 000 mk Herttoniemen läntisen asuntoalueen katujen, 6 425 000 mk Maunulan omakotialueen katujen ja 6 000 000 mk Tuomarinkylän omakotialueen katujen tasoittamiseen sekä 3 000 000 mk Pikku-Huopalahden yli rakennettavan Paciuksenkadun sillan ja sen penkereiden rakennustöiden aloittamiseen; lisäksi lukuun merkittiin 17 130 000 mk aikaisemmin päätettyä, vielä tekemättä olevia töitä varten, 160 000 mk Ilmatar ja Sotka nimisen patsaan jalustaan, valtuuston päätöksen ¹⁾ mukainen määrä, 4 700 000 mk, Kaivopuiston rantatien töihin, 3 000 000 mk Munkkiniemen ajosillan korjaus- ja levitystöihin, 4 100 000 mk Kulosaaren sillan korjaamiseen ja vahvistamiseen ja 2 600 000 mk Kulosaaren uuden sillan alkutöitä varten. Lukuun Viemärit merkittiin uusia viemäreitä varten yhteensä 46 985 000 mk, mistä kaupunginvaltuuston päätöksen ¹⁾ mukainen erä, 150 000 mk, korttelin n:o 804 kuivattamiseen, 1 010 000 mk Kollaan- ja Suomussalmentien välistä viemäriä varten korttelissa n:o 720, 6 300 000 mk Herttoniemen läntisen asuntoalueen viemäreitä varten, 9 105 000 mk Maunulan asuntoalueen viemäreitä varten, 20 000 000 mk Pirkkolasta Pikku-Huopalahteen rakennettavaa kokoojajohtoa varten ja 10 420 000 mk Marttilan omakotialueen viemäroimiseen. Lisäksi lukuun merkittiin viemäreitten uusimiseen tällä kertaa 8 000 000 mk ja 21 600 000 mk:n lisämääräraha aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten. Luvun neljäs ja viimeinen momentti Uusi betoniputkivalimo Herttoniemen teollisuusalueen kortteliin n:o 64 oli uusi ja merkittiin sille käyttövaroja tällä kertaa 3 000 000 mk. Lukuun Urheilukentät varattiin nimikkeen Talorakennusosasto alaiseksi kaikkiaan 1 998 269 mk:n suuruinen määräraha, mistä mm. merkittiin valtuuston päätöksen ²⁾ mukainen määrä, 59 669 mk, Kallion urheilukentän pukusuojarakennuksen laajentamiseen ja 1 230 600 mk liitosalueiden urheilukentillä ja uimarannoilla suoritettavia erinäisiä töitä varten. Luvun toisen nimikkeen, Katurakennusosasto, alaiseksi merkittiin momentit Uusia urheilulaitteita nykyisellä kaupunkialueella, Uusia urheilulaitteita liitosalueella ja Lisämääräraha aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten vastaavasti 1 945 000 mk:n, 4 000 000 mk:n ja 455 000 mk:n suuruisina; lisäksi merkittiin korvausta rakennustoimiston yleiskustannuksista 839 826 mk. Istutukset nimiseen lukuun sisällytettiin edellisessä talousarviossa esiintymättömiä määrärahoja 160 000 mk lasten leikkikentän rakentamiseen kortteliin n:o 585, 193 000 mk Urheilu- ja Reijolankadun kulmaukseen puistikon perustamiseen, 500 000 mk Helsingin kaupungin puistotalojen ympäristöön leikkipaikkojen ja nurmikenttien perustamiseen, 167 000 mk Tähtitorninvuoren puiston kunnostamiseen suojatunnelin suun ympärillä ja pengermällä, 847 000 mk Kaivopuiston eteläosan kunnostamiseen, 517 000 mk puistikon perustamiseen Siltavuorenpenkereelle, 649 000 mk leikkikentän perustamiseen Siltasaaren länsikärkeen, 88 000 mk Siltavuorenrannan ja Siltavuorenpenkereen välisen istutuksen kunnostamiseen ja 300 000 mk leikkipaikkojen ja istutusten perustamiseen liitosalueille, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, sekä aikaisemmin aloitettuja töitä varten: 500 000 mk Eläintarhan tasoitus- ja siistimistöihin, 1 500 000 mk Torkkelin- ja Pengerkadun välisen puistoalueen perustamistöihin, 600 000 mk krematorion ja entisen teurastamon välisten alueitten kunnostamiseen sekä 400 000 mk:n suuruinen lisämääräraha aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten. Työttömyys- ja avustustöiden lukuun merkittiin kaupunginhallituksen käytettäväksi erinäisiin avustustöihin tällä kertaa 3 000 000 mk, kun taas valtuuston määräyksen mukaisesti työttömyyden lieventämiseksi tarkoitettuihin töihin merkittiin ainoastaan 1 000 000 mk edellisen vuoden 20 000 000 mk:n asemesta. Puheena olevaan pääluokkaan edellisessä talousarviossa sisältynyt luku Väestönsuojelutöitä voitiin poistaa. Luvun Siirtolapuutarhat kaikki kolme momenttia sisälsivät edellisessä talousarviossa esiintymättömiä määrärahoja, nimittäin kaupunginvaltuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti 310 000 mk Oulunkylän siirtolapuutarhan kunnostamiseen, 80 000 mk Oulunkylän siirtolapuutarhan istutustöihin ja valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti 4 000 000 mk siirtolapuutarhan perustamiseen

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 88. — ²⁾ S:n s. 60. — ³⁾ S:n s. 84.

Pakilaan. Lukuun Muut sijoitukset, joka oli uusi, merkittiin sen ainoalle momentille valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 500 000 mk korottomana lainana Helsingin sokeain-talo-säätiölle. Viimeiseen lukuun Käyttövarat sisältyi entinen momentti Kaupungin-hallituksen käytettäväksi 2 000 000 mk:aan korotettuna. Pääluokan loppusumma osoitti tällöin 40 985 740 mk:n suuruista nousua kertomusvuoden talousarvioon verraten.

Näiden menojen puheena ollen mainittakoon valtuuston päätös ²⁾, että sellaisia pää-luokkiin Tuloa tuottavat pääomamenot ja Tuloa tuottamattomat pääomamenot kuu-luvia uudistaita, joita varten talousarvioon oli merkitty siirtomääräraha, sai aloittaa ainoastaan kaupunginhallituksen suostumuksella.

Kahdennestakymmenennestäkolmannelta ja viimeiseltä, velan kuoletuksen menot käsittävästä pääluokasta, voitiin poistaa Suomen rahassa maksettavan v:n 1941 I obli-gatiolaina. Pääluokkaan sisältyi ensi kerran Suomen rahassa maksettavan Helsingin makasiini oy:n obligatiolaina v:lta 1935, 700 000 mk, ja Helsingin makasiini oy:n obliga-tiolaina v:lta 1939, 500 000 mk. Rakennuslainojen alaiseksi merkittiin edellisessä talous-arviossa Korot ja lainakustannukset nimisen pääluokan lukuun Kustannukset ja poistot sisältynyt määräraha Kuoletusten kurssitappiot 9 000 000 mk:sta 51 100 000 mk:aan korotettuna. Pääluokan loppusumma osoitti 45 545 285 mk:n suuruista nousua kerto-musvuoden talousarvioon verraten.

Kertomusvuoden vaje v:n 1946 talousarvioon merkittiin 96 700 000 mk:n suurui-sena.

Tulosääntö. Varsinaisten tulojen ensimmäiseen osastoon, Yleinen kunnallishallinto, sisältynyt luku Erinäisiä tuloja poistettiin. Osaston tulot vähenivät 106 000 mk edelliseen vuoteen verraten.

Toisen, oikeus- ja järjestystoimen osaston luvussa Rakennustarkastus merkittiin rakennustarkastuksen toimitusmaksut 200 000 mk:sta 2 400 000 mk:aan korotetu-in määrin ja momentti Korvaus rakennustarkastajan toimituksista kaupungin alueen ulko-puolella poistettiin. Kyseisen osaston luku Henkikirjoitus jätettiin pois.

Kolmannessa osastossa, Palotoimi, ei ollut havaittavissa mitään huomattavia muu-toksia.

Terveystenhoito nimiseen neljanteen osastoon merkittiin kolme uutta tulomomenttia, nimittäin äitiysneuvolan 46 800 mk:n suuruinen valtionapu, terveyssisartoimintaa kos-keva 348 300 mk:n suuruinen valtionapu ja Malmin terveydenhuoltotoimistosta kerty-viä tuloja 1 198 750 mk. Osaston entinen momentti Perittyjä maksuja lääkärin käyn-neistä poistettiin.

Sairaanhoidon osaston, viidennen, tulot osoittivat huomattavaa lisääntymistä, kaikkiaan 9 394 890 mk. Ainoastaan kulkutautisairaalan osalta tulot hieman vähenivät, 220 000 mk, mutta kaikkien muiden sairaalain kohdalla havaittiin lisääntymistä, Marian sairaalan kohdalla 1 800 000 mk, Kivelän sairaalan kohdalla 1 500 000 mk, Nikkilän sai-raalan kohdalla 700 000 mk ja tuberkuloosisairaalan kohdalla 500 000 mk. Momentti Valtionapu merkittiin tällä kertaa 6 330 000 mk:ksi edellisen vuoden 11 234 384 mk:n asemesta. Sairaanhoito-osaston viimeinen, 480 000 mk käsittävä tulomomentti Malmin sairaala oli uusi.

Kuudennen, huoltotoimen osaston luvussa Korvaukset annetusta huollosta nousivat valtiolta saatavat korvaukset ja hyvitykset 3 400 000 mk:aan, vierailta kunnilta saata-vat korvaukset 3 000 000 mk:aan ja yksityisiltä korvausvelvollisilta saatavat korvaukset 7 000 000 mk:aan. Tervalammen työlaitoksen tuloissa havaittiin niinkään nousua. Työ-tupien osalta tulot lisääntyivät 1 500 000 mk. Huoltotoimen osaston tulot osoittivat nousua kaiken kaikkiaan 10 969 792 mk.

Lastensuojelu nimiseen seitsemänteen osastoon sisältyvä tulomomentti Lastenhoito-korvaukset korotettiin 3 800 000 mk:sta 4 200 000 mk:aan.

Kahdeksannessa osastossa, Erinäiset sosiaaliset tehtävät, tulot lisääntyivät luvussa Työnvälitystoimisto 1 722 500 mk:sta 2 485 000 mk:aan. Henkisen työn osaston menoista merkittiin v. 1946 entisen 50 %:n sijasta saatavan 60 %:n korvaus, nuorisosoaston ja ammatinvalinnan ohjauksen osalta sitä vastoin arvioitiin saatavan entisensuuruinen eli 50 %:n korvaus. Kyseisen osaston luvusta Urheilu- ja retkeilylautakunta momentti Uunisaaren merikylpylä poistettiin.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 18. — ²⁾ Kvsto 19 p. jouluk. 733 §.

Järjestyksessä yhdeksännessä osastossa, Opetustoimi, suomenkielisten kansakoulujen kohdalla korotettiin valtionapua 1 000 000 mk eli 6 000 000 mk:aan ja ruotsinkielisten kansakoulujen kohdalla vastaavaa tuloerää 850 000 mk:sta 1 500 000 mk:aan; lisäksi ensiksi mainittujen koulujen kohdalla arvioitiin kertyvän uusia tuloja 15 000 mk. Kulosaaren suomenkielisen valmistavan koulun lukukausimaksuista ja ruotsinkielisten kansakoulujen kohdalla uusia vuokratuloja 12 000 mk vieraalle luovutetusta osuudesta kansliahuoneistoon. Lastentarhat nimisen luvun kolme viimeistä tulomomenttia Tuloja Munkkiniemen lastentarhasta, Tuloja Lauttasaaren lastentarhasta ja Tuloja Tapanilan ja Pakila-Pirkkolan lastentarhoista olivat uusia ja merkittiin niiden arviotulot vastavasti 147 433 mk:n, 95 341 mk:n ja 413 620 mk:n suuruisiksi.

Kymmenennen osaston, Sivistystoimi, tuloja arvioitaessa korotettiin tulot kaupunginorkesterin osalta 1 000 000 mk:sta 1 700 000 mk:aan. Valtionapu merkittiin entisensuuriseksi eli 450 000 mk:ksi.

Kiinteistöt nimisen yhdenmentoista osaston tulojen loppusumma osoitti 35 227 891 mk:n lisäystä kertomusvuoteen verraten. Tuntuvin lisäys syntyi luvuissa Maatalousosasto, jonka osalta se oli 11 403 368 mk, Metsätalousosasto, jonka osalta se oli 6 013 400 mk ja Kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten ja huoneistojen vuokrat, jonka osalta se oli 9 031 156 mk. Metsätalousosaston luvun tulojen huomattavan lisäyksen aiheutti edellisen vuoden 1 711 000 mk:n asemesta 7 710 000 mk:ksi arvioidut metsätuotteiden myynnistä saatavat tulot. Kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten ja huoneistojen vuokrat nimiseen lukuun sisällytettiin kaksi uutta tulomomenttia: Puistotalojen käteisvuokrat, joita arvioitiin kertyvän 3 955 000 mk ja Kalliosuojien käteisvuokrat, jotka arvioitiin 1 469 438 mk:ksi. Luvun Siirtolapuutarhat viimeinen tulomomentti Marjaniemen siirtolapuutarhan maanvuokra oli uusi ja 210 000 mk:n suuruinen.

Kahdennessatoista osastossa, Yleiset työt, ei ollut havaittavissa mitään mainittavia muutoksia.

Puhtaanapito nimisen kolmannentoista osaston tulot lisääntyivät kaikkiaan 23 048 710 mk. Huomattavimmat lisäykset tapahtuivat momenteilla Yksityisten kiinteistöjen puhtaanapito, jonka osalta lisäys oli 6 200 000 mk ja Kaupungin katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito, jonka osalta lisäys oli 12 734 530 mk.

Neljännentoista osaston, Satamat, momenteilla tapahtui huomattavia muutoksia kumpaankin suuntaan. Niistä mainittakoon momenttien Makasiinivuokrat, Nosturimaksut ja Paikanvuokrat kohoaminen vastaavasti 1 000 000 mk:sta 5 000 000 mk:aan, 900 000 mk:sta 3 000 000 mk:aan ja 4 750 000 mk:sta 11 000 000 mk:aan sekä momenttien Liikennemaksut, Hinausmaksut ja Laiturihuolto aleneminen vastaavasti 11 000 000 mk:sta 9 000 000 mk:aan, 750 000 mk:sta 300 000 mk:aan ja 5 200 000 mk:sta 3 000 000 mk:aan. Momentti Yleinen talletusvarasto oli uusi ja sille arvioitiin tuloja 2 500 000 mk. Osaston entinen momentti Helsingin makasiini oy:n suoritettava korvaus satamakannantaosaston viranhaltijain palkkauksesta poistettiin. Samoin osastoon edellisenä vuonna kuulunut nimike Varastoimisosasto ja laiturihuolto poistettiin alaisine momentteineen Varastohuonevuokrat, Maanvuokrat ja Nosturit nimikkeiden muiden momenttien Työmaksut, Laiturihuolto ja Sekalaiset tulot sisältyessä edelleen osaston tuloarvioon. Satamien lopulliset arviotulot osoittivat 374 912 mk:n vähennystä edelliseen talousarvioon verraten.

Viidennentoista osaston, Teurastamo, momentin Muut tulot arviotuloihin lisättiin 2 000 mk:n uusi erä satamamaksujen kannosta tulevana palkkiona.

Elintarvikekeskuksen osaston, kuudennentoista, arviotulot lisääntyivät 6 500 000 mk, joka melkein kokonaisuudessaan kohdistui osaston ensimmäiseen momenttiin Elintarvikekeskuksen tulot. Kyseiselle momentille arvioittiin uutena eränä sekalaisia tuloja 1 500 000 mk.

Teknilliset laitokset ja liikennelaitos nimisen seitsemännentoista osaston tulojen suhteen mainittakoon, että arvioitiin vesijohtolaitoksen ja kaasulaitoksen, kuten menosääntöä koskevasta selostuksesta ilmenee, aiheuttavan vajeusta, mutta sähkölaitoksen ja liikennelaitoksen luvuissa sitä vastoin syntyvän ylijäämää, edellisen osalta 75 642 712 mk, oltuaan se kertomusvuoden talousarviossa 63 448 188 mk, ja jälkimmäisen osalta 39 600 978 mk. Vesijohtolaitoksen luvun tulojen loppusumma osoitti kertomusvuoden talousarvion vastaavaan lukuun verraten 31 062 000 mk:n lisäystä, kaasulaitoksen

luvun tulojen 295 648 696 mk:n lisäystä ja sähkölaitoksen luvun 245 021 833 mk:n lisäystä. Vesijohtolaitoksen luvun tulojen tuntuvin nousu tapahtui momentilla Vedenmyynti, josta tuloja arvioitiin kertyvän 70 000 000 mk entisen 40 052 000 mk:n asemesta. Kaasulaitoksen tuloissa yksityiskulutuksesta arvioitiin kertyvän tuloja 192 800 000 mk ja tulot sivutuotteista laskettiin 219 670 000 mk:ksi; viimeksi mainittujen tulojen lisäys oli 184 961 000 mk. Kaasulaitoksen lukuun merkittiin uusi, sekalaisia tuloja sisältävä 1 000 mk:n suuruinen momentti. Sähkölaitoksen tulojen suurin nousu kohdistui yksityiskulutuksesta saataviin tuloihin, jotka merkittiin 150 250 000 mk:sta 357 830 000 mk:aan korotettuna. Kyseiseen lukuun liitettiin kaksi uutta momenttia, nimittäin 7 826 833 mk:n suuruinen momentti Esikaupunkiliitos ja 7 000 000 mk:n suuruinen momentti Mittarivuokria. Talousarviossa ensimmäisen kerran esiintyvät liikennelaitoksen tulot nousivat 455 440 000 mk:aan, mistä määrästä 420 000 000 mk tuli raitiotie-liikenteen, 27 500 000 mk omnibusliikenteen ja 3 610 000 mk laivaliikenteen osalle.

Sekalaiset yleiset tulot nimisen kahdeksannentoista osaston tulot alenivat 5 785 000 mk eli 3 250 000 mk:aan. Osaston entiset tulomomentit Kulosaaren sillan siltamaksut ja Raitiotie- ja omnibusliikenne poistettiin.

Yhdeksännentoista osaston, Korot ja osingot, tulojen lisäys oli tällä kertaa 12 514 335 mk. Luvun Korot momentilla Omien laitosten konttokuranttitilit arvioitiin liikennelaitoksen tulot 2 300 000 mk:ksi ja Laitosten pääoma-arvon korot nimisessä luvussa saman laitoksen tulot 4 000 000 mk:ksi. Kyseisen osaston Osingot nimisen luvun momentin Muiden osakkeiden osingot arviotulot alenivat 60 000 mk:sta 4 300 mk:aan. Luvun Korot entinen momentti Satamalaitoksen varastoimisosaston ja laiturihuollon laina poistettiin.

Kahdennenkymmenennenosaston, Verot, arviotulojen tuntuva kokonaislisäys 690 620 765 mk, kohdistui pääasiallisesti kunnallisveroihin.

Pääomatulojen edellisen eli koko tulosäännön kahdennenkymmenennenensimmäisen osaston, Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot, tulolisäys oli kaikkiaan 61 163 649 mk, josta laitteiden arvon kuoletukset liikennelaitoksen osalta arvioitiin ensi kerran 15 175 000 mk:ksi. Kaupungin tonttien myynnistä kertyi tuloja 50 000 000 mk ja satamajäänsärkijähinaaja Tursosta saatiin korvausmaksua 25 178 497 mk. Uuden, oman lukunsa käsittävä alueliitoksessa kaupungille siirtynyt omaisuus arvioitiin 10 508 135 mk:n suuruiseksi. Tulot hautapaikkamaksuista sitä vastoin alenivat 1 300 000 mk:sta 100 000 mk:aan ja kaupungin myöntämien lainojen kuoletukset 2 265 343 mk:sta 842 360 mk:aan. Luvusta Tulot kaupungin omaisuuden myynnistä momentti Erinäisten maa-alueiden myynti hautausmaaksi voitiin poistaa.

Pääomatulojen jälkimmäisen ja koko tulosäännön viimeisen eli kahdennenkymmenennentoisen osaston Lainavarat, ainoassa luvussa Osoitukset lainavaroista osoitettiin vastedes otettavasta lainasta alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat rahamäärät:

	Mk
Lisämäärärahaa aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten	1 800 000
Länsisataman rakennustöitä varten	3 000 000
Lapinniemen ja Salmisaaren rakennustöitä varten	3 700 000
Munkkisaaren ja Hernesaaren rakennustöitä varten	5 500 000
Makasiinirannan rakennustöitä varten Eteläsatamassa	10 000 000
Katajanokan rakennustöiden jatkamiseen	4 500 000
Sörnäisten sataman rakennustöitä varten	1 000 000
Herttoniemen rakennustöitä varten	20 000 000
Sivuutusraiteen rakentamiseen Kuusisaarenkadun kohdalle Arabian rataa	430 000
Kaupungin telakan korjaustöitä varten Länsisatamassa	540 000
Pohjoisen venealtaan ulko-osan eteläisen laiturin uudistamiseen ja rautatie-	
sillan maatuen korjaamiseen Eteläsatamassa	443 000
Laiturien uudistamiseen	1 000 000
Vesijohtotunnelin rakentamiseen Koskelan- ja Keijontien risteyksestä Man-	
nerheimintien pohjoispäähän	20 000 000
Vesijohtoja varten	38 006 000
Kaasulaitoksen pääputkiverkoston laajentamiseen ja uusimiseen	2 701 000
Kaasu-uunien hiilen- ja koksinkuljetuslaitteiden hankkimiseen	1 450 000
Yhteensä 21 kuilua käsittävien turpeenhiiltolaitteiden hankkimiseen	4 400 000

	Mk
Sähkölaitoksen rakennuksia varten	5 120 000
Sähkölaitoksen koneistoa varten	32 500 000
Sähkölaitoksen johtoverkkoa ja jakelulaitteita varten	23 856 000
Kalasataman suolakalavarastorakennuksen rakentamiseen	2 050 000
Kalasataman kalalaatikkosuojan rakentamiseen	814 000
Kumpulan ja Toukolan puistotalojen erinäisiä lisätoita varten	6 200 000
Asuntojen kunnostamiseen talossa Kruunuvuorenkatu n:o 11—13	3 560 000
Kunnallisten asuinrakennusten rakentamiseen Kymin- ja Limingantien varrelle	12 220 000
Kokoonpantavien puutalojen hankkimiseen	16 430 000
Uusien raitiovaunujen hankkimiseen	47 000 000
Ennen liikennelaitoksen omaisuuden kaupungille siirtymistä tilattua kalustoa varten	28 968 000
Siirtolapuutarhan perustamiseen Pakilaan	4 000 000
Kaikkiaan 301 188 000	

3. Oikeus- ja järjestystointa koskevat asiat

Maistraatti. Valtuusto vahvisti ¹⁾ maistraatin lisäjäsenenä asemakaava- ja rakennusasioita käsiteltäessä toimivan asiantuntijanpalkkion siinä tapauksessa, että tointa hoiti kaupungin palveluksessa oleva viranhaltija, kertomusvuoden syyskuun 1 p:stä lukien 2 000 mk:ksi kuukaudessa sekä oikeutti maistraatin tarkoitusta varten ylittämään palkkiomäärärahaansa enintään 2 000 mk.

Maistraatti oikeutettiin ²⁾ ylittämään enintään 28 560 mk tilapäisen työvoiman määrärahaansa ylimääräisen tarkkailuapulaisen palkkaamiseksi ulosottolaitoksen tarkkailuosastoon toukokuun 1 p:stä kertomusvuoden loppuun. Sitten valtuusto oikeutti ³⁾ maistraatin sen lisääntyneiden tehtävien johdosta ylittämään edellä mainittua määrärahaa vielä entisen lisäksi 209 395 mk.

Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori. Kaupunginvaltuuston päätettyä ⁴⁾ tehdä valtioneuvostolle esityksen asetuksen antamisesta kahdesta uudesta ulosottomiehen virasta, oikeusministeriö kaupunginhallitukselle helmikuun 23 p:nä 1943 lähettämässään kirjelmässä huomautti, ettei asiakirjoihin ollut liitetty mitään ehdotusta asetukseksi eikä myöskään ilmoitettu miten työnjako uusien ulosottomiesten ja kaupunginvoudin kesken oli suunniteltu toimeenpantavaksi sekä pyysi kaupunginhallituksen toimenpidettä tarkoitettua asetusehdotuksen aikaansaamiseksi. Tämän johdosta maistraatti laati asetusehdotuksen Helsingin kaupunginvoudinviroista, josta antamassaan lausunnossa ensimmäinen kaupunginvouti uudistaen huomautuksensa, jotka hän oli tehnyt maistraatin aikaisemmin esittämää ⁴⁾ asetusehdotusta vastaan lisäksi huomautti, että ehdotettu säännös hänen mielestään rikkoi ulosottolain instanssijärjestystä eikä siis ollut lainmukainen. Asiassa laadittiin sittemmin uusi asetusehdotus, joka kuului seuraavasti:

Asetus

Helsingin kaupungin kaupunginvoudeista.

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 1945.

Oikeusministeriön esittelystä säädetään ulosottolain I luvun 2 §:n nojalla:

1 §. Helsingin kaupungissa on oleva kaksi kaupunginvoutia, joita sanotaan ensimmäiseksi ja toiseksi kaupunginvoudiksi, sekä heidän kummankin apuna viran hoitamisessa avustavia kaupunginvouteja niin monta kuin maistraatti pitää tarpeellisena.

2 §. Ensimmäinen kaupunginvouti toimii ulosottomiehenä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanossa sekä niissä muissa asioissa, jotka 2 momentin mukaan eivät kuulu toiselle kaupunginvoudille.

Toinen kaupunginvouti on ulosottomiehenä perittäessä veroja ja maksuja ulosotto-toimin ilman tuomiota tai päätöstä.

¹⁾ Kvsto 29 p. elok. 477 §. — ²⁾ S:n 23 p. toukok. 350 §. — ³⁾ S:n 19 p. syysk. 566 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1942 kert. I osan s. 25.